

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
Infotehnoloogia teaduskond

Karis Karindi 179106IAIB

Kohtute infosüsteemi lahendite otsingu äri- ja kasutusmugavuse analüüs ning prototüüpimine

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Inna Švartsman

Magistrikraad - MSc

Kaasjuhendaja: Loori Paadik

Magistrikraad - MSc

Tallinn 2020

Autorideklaratsioon

Kinnitan, et olen koostanud antud lõputöö iseseisvalt ning seda ei ole kellegi teise poolt varem kaitsmisele esitatud. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, olulised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on töös viidatud.

Autor: Karis Karindi

22.12.2020

Annotatsioon

Bakalaureusetöö on kirjutatud teemal „Kohtute infosüsteemi lahendite otsingu äri- ja kasutusmugavuse analüüs ning prototüüpimine“. Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on teostada praegusele kohtute infosüsteemi lahendite otsingu funktsionaalsusele kasutusmugavuse- ja ärianalüüs, mille tulemusena leitakse üles kasutajaliidese kitsaskohad ja optimeerimisvõimalused ning pakkuda neile lahendus kasutajaliidese prototüüpimise käigus. Lisaks luuakse lahendi otsingu funktsionaalsusele protsessi kirjeldus ning terviklik ärinõuete komplekt.

Eesmärgi saavutamiseks uuritakse antud ajahetkel kohtute infosüsteemis olemasolevaid lahendusi, analüüsitakse kasutajate (kohtutöötajate) tegelikke tööprotsesse, lähtutakse kasutusmugavuse headest tavadest ning Registrate ja Infosüsteemide Keskuse ärianalüüsile esitatavatest nõuetest. Samuti püütakse ära kasutada võimalikult palju organisatsioonis juba olemasolevaid lahendusi ja tööprotsesse. Lisaks lähtutakse töös seadusandlusest tulenevate piirangute ja võimalustega.

Probleemi lahendamiseks pakutakse välja erinevaid alternatiive, mille alusel süsteemi kasutusmugavust parandada, kuid lähtutakse ja rakendatakse eelkõige neid soovet, mida ekspertkasutajad on välja toonud, arvestades samal ajal süsteemi võimalike tehniliste piirangutega.

Lõputöö on kirjutatud eesti keeles ning sisaldab teksti 29 leheküljel, 4 peatükki, 12 joonist, 7 tabelit.

Abstract

Business and usability analysis together with user interface prototyping for the court decisions search function of the Court Information System.

The aim of this bachelor's thesis is to perform usability and business analysis for the current court decisions search function of the Court Information System, as a result of which user interface design bottlenecks and optimization opportunities are identified and a solution is proposed during user interface prototyping. In addition, a description of the process and a comprehensive set of business requirements are created for the court decisions search function.

In order to achieve this goal, the existing solutions in the Court Information System are studied, the actual work processes of users (court employees) are analyzed, good usability practices and the requirements for business analysis of the Center of Registers and Information Systems are followed. It also tries to make the most of the solutions and work processes that already exist in the organization. In addition, the work is based on the limitations and possibilities arising from the legislation.

To solve the problem, various alternatives are proposed to improve the ease of use of the system, but in particular the wishes expressed by expert users are taken into account and implemented, while taking into account the possible technical limitations of the system.

The thesis is in Estonian and contains 29 pages of text, 4 chapters, 12 figures, 7 tables.

Lühendite ja mõistete sõnastik

<i>Accordion</i>	Avatav ja suletav kasutajaliidese element
<i>Brainstorm</i>	Ajurünnak, mille käigus pakutakse uusi ideid ja lahendusi
<i>Checkbox</i>	Märkeruut, kasutajaliidese element
<i>Chip</i>	Mullikujuline kasutajaliidese element
<i>Complex system</i>	Komplekssüsteem, mille kasutajateks on oma ala eksperdid
<i>Dropdown</i>	Rippmenüü
ET	E-toimik
JUM	Justiitsministeerium
KIS	Kohtute infosüsteem
KIS2	Kohtute infosüsteemi teine versioon
KIS3	Kohtute infosüsteemi kolmas versioon
<i>Label</i>	Välja nimetus, mida kuvatakse andmevälja kohal
<i>Multiselect dropdown</i>	Mitme valikuga rippmenüü
<i>PACER</i>	<i>Public Access to Court Electronic Records</i> , Ameerika Ühendriikide föderaalkohtu dokumentide elektrooniline üldkasutatav teenus
RIK	Registrite ja Infosüsteemide Keskus
<i>SUS</i>	<i>System Usability Scale</i> , skaala, mis annab ülevaate kasutajate rahulolust süsteemi kohta
<i>Style guide</i>	Stiiliraamat, süsteemi kujutamise standardite kogum
<i>Tab</i>	Veebilehitseja
<i>Tag</i>	Lipiku kujuga ikoon, mis kujutab antud töös märksõnastamist
<i>Tooltip</i>	Selgitav infomull
<i>UX</i>	<i>User experience</i> , kasutajakogemus

Sisukord

1 Sissejuhatus	10
1.1 Taust	10
1.2 Probleem	11
1.3 Ülesandepüstitus	12
1.4 Metoodika	12
1.5 Ülevaade tööst	13
2 Olemasolevad süsteemid ja lahendused	15
2.1 Seosed välismaailmaga	15
2.2 KIS kui kompleksüsteem	16
2.3 Metoodikad kompleksüsteemi kasutusmugavuse parandamiseks	16
2.3.1 System Usability Scale	16
2.3.2 Kõrgetasemeline kasutuslugu	17
2.3.3 Cognitive Walkthrough	17
3 Analüüs	19
3.1 Lahendite otsingute peamised kitsaskohad	19
3.1.1 Puuduolevad otsingu sisendparameetrid	19
3.1.2 Ettepanekud otsinguvormide optimeerimiseks	21
3.1.3 Otsingutulemuste optimeerimine	23
4 Tulemused	24
4.1 Puuduolevad otsingu sisendparameetrid	24
4.2 Otsinguvormide muudatused kasutajaliideses	26
4.3 Otsingutulemuste tabeli optimeerimise tulemus	28
4.4 Ärinõuded	29
5 Kokkuvõte	32
Kasutatud kirjandus	33
Lisa 1 – Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks	34
Lisa 2 – Pildid praegusest lahendite otsingutest	35
Lisa 3 – Pildid uuenenud kasutajaliidesest	38

Lisa 4 – Ärinõuded, spetsifikatsioonid ja ärimõisted..... 41

Jooniste loetelu

Joonis 1. Nupud enne.....	27
Joonis 2. Nupud pärast.....	27
Joonis 3. KIS3 peamenüü enne.....	27
Joonis 4. KIS3 peamenüü pärast.....	27
Joonis 5. Lihtotsingu ja teksti otsingu protsessijoonis.....	30

Tabelite loetelu

Tabel 1 Andmeväljade prioriteetid.	25
---	----

1 Sissejuhatus

Antud peatükk annab ülevaate süsteemist ning selle kasutatavusest ja mis probleemid sellega seoses esinevad. Toob välja põhilised eesmärgid ning plaani, kuidas neid eesmärgi saavutada. Samuti annab ülevaate töö osadest.

1.1 Taust

Registrite ja Infosüsteemide keskus on Justiitsministeeriumi haldusala asutus, mille eesmärgiks on luua häid integreeritud e-teenuseid pakkuv innovaatiline keskkond riigihaldus-, õigus- ja kriminaalpoliitika efektiivsemaks rakendamiseks. RIK arendab ja haldab riigile ning kodanikele väga olulisi registreid. Üheks nende hallatavaks registriks on kohtute infosüsteem. [1]

Kohtute infosüsteem on õigusemõistmise elektrooniline töökeskkond, mille asutamise eesmärk on: koondada kohtuasjad ühtsesse andmekogusse; töödelda menetlustoimingute andmeid; töödelda elektroonilisi menetluskohandusi; võimaldada kohtuasja andmete automatiseeritud kasutamist menetluskohanduste ja statistiliste aruannete koostamisel; tagada pidev ülevaade kohtumenetluste käigust; võimaldada kohtute töökoormuse, lahendite analüüsi ja kohtumenetluste statistiliste ülevaadete tegemist; võimaldada kohtulahendite sisulist analüüsimist ja süstematiseerimist märksõnastiku, annotatsioonide ja otsingumootori abil; võimaldada elektrooniliste menetluskohanduste esitamist ja säilitamist; teha kohtulahendid arvutivõrgus avalikkusele kättesaadavaks. [2]

Lahendite otsing on KIS-i (Kohtute infosüsteemi) üks suur ja kasutajate igapäeva tööprotsesside oluline osa, mis koosneb neljast eraldiseisvast otsingust: lahendite lihtotsing, lahendite märksõnade alusel kuvamine, lahendi teksti otsing, lahendi märksõnastamine. Kõiki otsinguid saab teostada väga mitmete ja erinevate parameetrite alusel (ligikaudu 30 erineva parameetri alusel).

E-toimik on veebipõhine infosüsteem, kuhu on koondatud tsiviil-, haldus-, kriminaal- ja väärteomenetluse dokumendid, nendega seotud toimingud, muu andmestik ja protsessid.

E-toimik võimaldab menetlusosalistel ja nende esindajatel esitada kohtule elektrooniliselt menetlusedokumente ja jälgida nendega seonduvat kohtumenetluse käiku. Näiteks võib üksikvanem taotleda ilma kohtumajja sõitmata oma lapsele elatist või esitada taotluse võla sissenõudmiseks võlgnikult. Samuti saab kodanik vaidlustada nõudeid ning otsuseid. Alates 2012. aastast peetakse e-toimikus ka karistusregistrit ning kasutajad saavad sinna elektrooniliselt päringuid teha. E-toimikusse on võimalik siseneda ID-kaardi või Mobiil-ID'ga. Menetlusosalistele tagatakse süsteemi kaudu ligipääs ainult nendele kohtuasjadele, millega menetlusosaline otseselt seotud on. [3]

1.2 Probleem

Hetkel on kasutuses KIS2 (Kohtute infosüsteemi teine versioon), mida on aja jooksul arendanud mitmed erinevad programmeerijad ja tehnilised arhitektid. Sealjuures puudusid arendusprotsessis kokkulepitud põhimõtted, millest erinevad tiimid oleksid lähtunud. Lisaks on süsteemi tehniline arhitektuur vananenud ning põhjustab ühe tulemusena süsteemi aeglust. Tarkvara kood on raskesti loetav ning süsteemi edasiarendus on vaevaline ja kulukas. Lisaks sellele on kasutajad hinnanud rakenduse kasutusmugavuse väga madalaks (SUS 51,2) (*System Usability Scale*) ning seda ilmestab ka kasutajate pöördumiste arv kasutajatoe poole ja koolitussoovide hulk. Madala kasutusmugavuse põhjuseks võib olla asjaolu, et KIS2 arenduses pole piisavalt ja järjepideva arendusprotsessi osana arvestatud kasutajate vajadusi ja kohtute üldisi tööprotsesse. pole arvestatud kasutajate vajadusi ja kohtute tööprotsesse. Lisaks kasutusmugavuse halvale skoorile põhjustab see olukorda, kus kasutajad pole rahul neile pakutava teenusega kohtute infosüsteemi näol ja osalt keelduvad kohtunikud süsteemi kasutamast selle keerukuse tõttu. Kõige eelpool mainitud põhjuste tulemusel on otsustatud hakata KIS2-te viima uuele tehnilisele arhitektuurile, mille käigus vaadatakse üle ka kasutajaliides ning kirjutatakse uues ärinõuete komplekt, mis vastab RIK-i (Registrite ja Infosüsteemide Keskuse) ärianalüüsi kirjutamise nõuetele.

Nagu ka KIS2-e teiste tarkvara osade puhul, ei ole kasutajad rahul ka lahendi otsingu kasutusmugavuse ja võimalustega. Lahendite otsingu peamiseks probleemideks on liigne liigendatus, valikute paljusus ning süsteemi omanik, Justiitsministeerium, ei ole kindel, et see toetab tegelikku tööprotsessi. Lahendite otsingu kasutajaliidese osa ei ole

optimeeritud ning pole lähtunud kasutusmugavuse headest tavadest. Puudub korralik ja sisukas ärinõuete komplekt.

1.3 Ülesandepüstitus

Käesoleva lõputöö eesmärgiks on teostada praegusele Kohtute infosüsteemi lahendite otsingule ärianalüüs, mille põhjal valmib ärinõuete komplekt. Analüüsida kasutusmugavuse kitsaskohti ning pakkuda välja paremaid lahendusi prototüübi loomise käigus. Eesmärk on praegune lahendite otsingu kogu funktsionaalsus optimeerida, analüüsides kasutajate tegelikke tööprotsesse ja vajadusi ning lähtuda kasutusmugavuse headest tavadest ning põhimõtetest. Käesoleva töö raames töötatakse välja ärinõuded ning prototüüp, mis vastaks kasutaja ootustele.

Käesoleva lõputööga lahendatakse lahendite otsinguga seotud probleemid, mille põhjused on järgnevas alampeatükis välja toodud. Probleemi lahendamisel analüüsitakse erinevaid alternatiive, kasutatakse kindlaid meetodikaid, millest on juttu meetodika alampeatükis ja rakendatakse ekspertkasutajate ehk kohtutöötajate soove, mis pakuvad ideid probleemide lahendamiseks. Töös on eelkõige lähtunud *UX (User Experience, kasutajakogemus)* headest tavadest ning ekspertkasutajate soovidest ning tööprotsessidest.

Käesoleva lõputöö autori peamiseks ülesandeks on vaadata koos ekspertkasutajatega, kelleks on kohtute töötajad, üle tänase süsteemi lahendite otsingu funktsionaalsuse vastavus nende tegelikele igapäeva tööprotsessidele, selle toimimise korrektsus, hinnata selle käigus süsteemi kasutusmugavust. Selle tegevuse põhjal on eesmärgiks saada kasutajatelt võimalikult palju sisendinfot, mille alusel pakkuda välja kasutusmugavuse parandamiseks optimeerimise ja *UX* heade tavade põhjal erinevad alternatiivlahendused ja demonstreerida neid prototüübis. Lisaks luua arendusprotsessi järgmiste etappide teostamiseks ärinõuete komplekt.

1.4 Meetodika

Üheks osaks on ülevaade praegusest lahendite otsingu funktsionaalsusest ning kuidas seda saaks paremaks muuta. Eesmärgi saavutamiseks moodustatakse kord nädalas koos käiv töörihm, kus osalevad erinevad osapooled: arendustiimi äri- ja süsteemianalüütikud,

KIS kasutajad Maakohtust, ringkonnakohtust ja Riigikohtust ning tellijat esindavad nõunikud Justiitsministeeriumist. Töörühma töö aluseks on „*Cognitive Walkthrough*” meetodika, mille raames ekspertkasutajad koos analüütikutega läbivad kasutajate tegelikke igapäevaseid tööprotsesse ning võrdlevad olemasolevas süsteemis loodud funktsionaalsuse vastavust tegelikele tööprotsessidele [4]. Selle tegevuse tulemusena leitakse üles KIS2 kitsaskohad lahendite otsingu funktsionaalsuses ja kasutajaliideses ning pakutakse lahendusi nende kõrvaldamiseks.

Lisaks töörühmale toimuvad arendustiimiga omavahelised koosolekud, kus vaadatakse üle kasutaja soovid, hinnatakse nende tehniliselt teostatavust, otsustatakse, millised uue kasutajaliidese osad ja funktsionaalsused on vajalik prototüübis realiseerida ning mida kirjeldatakse ainult nõuetega. Esmasele ärianalüüsile ja töörühma sisendile järgneb kokkulepitud skoobis prototüübi loomine töövahendiga Figma ning ärinõuete vormistamine koos protsessi kirjeldusega, mis on ka käesoleva bakalaureusetöö osa.

Ärianalüüsi tulemusel ja prototüübi valmimisel kontrollitakse saadud tulemuse vastavust kasutajate ootusele läbi kasutajatega testimise (prototüübil). Kuna kasutajatega testimine peab vastama teatud meetodikale ja teatud arvule testimisele, siis jääb ka see osa käesoleva töö skoobist mahu tõttu välja, kuid see viiakse siiski läbi tavapärase arendusprotsessi osana. Seejärel (käesoleva töö juurde mitte kuuluv osa) liiguvad ärinõuded koos neid toetava prototüübiga süsteemianalüüsi ning arendusse ja sealt testimisse ning toodangusse.

Käesoleva bakalaureusetöö tulemuse kvaliteedi tagab analüüs, mille sisendiks on arvestatud kasutajate tegelikke tööprotsesse, eesmäärke süsteemis ning kasutusmugavuse heade tavade järgimine ning prototüübi kinnitamine töörühmas. Prototüübi testimine kasutajatega ei jää käesoleva lõputöö skoopi.

1.5 Ülevaade tööst

Töö koosneb kolmest osast. Esimeses osas antakse ülevaade olemasolevatest süsteemidest ja lahendustest, mis sarnanevad KIS-iga. Võrreldakse käesolevat süsteemi maailmas olevaga.

Teises osas tuuakse välja lahendite otsingu kitsaskohad ja peamised probleemid, samuti kasutajate soovid ning kas ja kuidas on võimalik neid realiseerida. Analüüsi käigus leitakse sobivad sisendid tulemuses rakendamiseks.

Kolmandas osas antakse ülevaade konkreetsetest muudatustest, mis tuli tulemuste saavutamiseks teha. Muudatused tehakse analüüsi järelduste ning *UX* heade tavade põhjal. Näidatakse ära analüüsi tulemus ehk järeldused ning selle saavutamise käigus toimunud tööprotsessid.

2 Olemasolevad süsteemid ja lahendused

Antud peatükk annab ülevaate milliseid KIS-ile sarnaseid süsteeme ja lahendusi on juba olemas, mille poolest need erinevad või sarnanevad. Lisaks saab ülevaate kompleksüsteemidest ning milline on seos KIS-iga ning milliseid mustreid on oluline jälgida, et disainida hea kompleksüsteem.

2.1 Seosed välismaailmaga

Kui varem võis öelda, et KIS on maailmas ainulaadne toode, siis mida aeg edasi, seda enam hakkavad ka teised riigid oma kohtupidamist elektroonsemaks tegema. Näiteks Ameerika Ühendriikide föderaalsete kohtute jaoks on olemas elektrooniline kohtutoimikute süsteem [5]. Süsteem võimaldab kohtutel säilitada elektroonilisi toimikuid ja pakkuda elektroonilisi arhiive veebis, tehes juhtumite kohta teave kohe kättesaadavaks [6]. See võimaldab kohtuasjadokumente, näiteks menetluskokkuvõtteid ja avaldusi esitada kohtule veebis. Seda kasutavad kõige sagedamini advokaadid, USA usaldusisikud ja pankrotihaldurid. Tavainimesel on antud süsteemi kasutamiseks vaja *PACER (Public Access to Court Electronic Records)* kontot ja konkreetse kohtu väljastatud spetsiaalset juurdepääsu. [7]

Kuna maailmas ei ole väga palju elektroonseid kohtupidamissüsteeme, siis pole võimalik suurt võrdlust KIS-iga teostada. Üldjoontes sarnaneb Ameerika Ühendriikide süsteem KIS-iga niivõrd palju, et seal saab samuti teostada erinevaid otsinguid sõltuvalt sisendist ning saab dokumente esitada. Suurimaks erinevuseks on see, et Ameerikas saavad ka tavainimesed antud süsteemi kasutada, Eestis on KIS-i kasutamine mõeldud kohtutöötajatele. Eesti kodanik saab KIS-i tulemusi vaadata digitoimikust ja E-toimiku avalikust kasutajaliidesest. E-toimik võimaldab menetlusosalistel ja nende esindajatel osaleda tsiviil-, haldus-, kriminaal- ja väärteomenetluses elektrooniliselt. Sealhulgas saab esitada maksekäsu kiirmenetluse avaldusi võla ja elatise nõudes. Menetlusosalistel on võimalik jälgida menetluse käiku, võtta vastu ja esitada dokumente ning tutvuda digitaalse kohtutoimikuga (tsiviil- ja halduskohtu asjades). Lisaks saab e-toimiku vahendusel teha päringuid karistusregistrisse. [8]

Kuna tegemist on nii öelda mitte tavaliste infosüsteemidega, st seda kasutavad suhteliselt väike kogus kasutajaid (umbes 2000-3000 kasutajat), kes kõik on oma ala eksperdid ning

infosüsteemis tehakse väga suure ja olulise kaaluga otsuseid (inglise keeles „*Complex Apps for Specialized Domains*“), siis järgnevas alampeatükis antakse ülevaade, mida sellised infosüsteemid endast kujutavad ning miks KIS nende hulka liigitub. Samuti antakse ülevaade, milliseid metoodikaid süsteemide disainimiseks kasutatakse.

2.2 KIS kui kompleksüsteem

Komplekssüsteemid on enamasti mõeldud eriteadmistega kasutajate jaoks. See aitab kasutajatel navigeerida ja hallata suuri andmekogumeid, lubab teha tähtsaid otsuseid ning kõrge riskiga ülesandeid. [9] See on süsteem, mis toetab suuri struktureerimata eesmärke ja mittelinearseid töövooge. Eeldab koostööd mitmete rollide, tööriistade ja platvormide vahel. [10]

KIS kuulub kompleksüsteemide hulka, sest tegemist on süsteemiga, kus kasutajad, sealhulgas kohtunikud ja muud kohtutöötajad peavad saama ligi tähtsatele dokumentidele ning nendega muretult töötama. Nad on eriteadmistega kasutajad, nende tööprotsessid on väga spetsiifilised ja need ei sarnane enamustele teistele kompleksüsteemidele - näiteks haiglate tööprotsess või vanglate infosüsteemid, mis on ka kompleksüsteemide, on täiesti erinev, sest kasutajad ja tööprotsessid erinevad suurel määral. Ehk suures pildis on KIS väga ainulaadne infosüsteem, ekspertteadmistega kasutajatele, kes langetavad infosüsteemi abil väga kaalukaid otsuseid. KIS kasutab ET (E-toimiku) teenuseid.

2.3 Metoodikad kompleksüsteemi kasutusmugavuse parandamiseks

Komplekssüsteemi luues on oluline mõista selle sisu, seal tehtavaid töövooge, selle vajadust ning kasulikkust. Alles siis saab hakata looma disainilt parimat süsteemi. Kui tavapärased süsteemid keskenduvad peaaesjalikult ainult kasutajale, siis keerulised süsteemid keskenduvad lisaks kasutajatele ka süsteemi kasutusele, need on tööpõhised ja püüavad olla võimalikult kasulikud. [11]

2.3.1 System Usability Scale

System Usability Scale on metoodika, mis aitab saada ülevaate keskkonna subjektiivsest kasutuskogemusest. Lisaks näitab *SUS* ka õpitavust. Kasutusmugavuse mõõtmine ei viita konkreetsetele probleemidele, mis süsteemis esinevad, vaid annab pigem üldise indikatsiooni, kas ja kui kiiresti on vaja mingis keskkonnas nende probleemidega

tegeleda. KIS-i SUS tulemuseks oli 2018 aastal kõigest 51,2. See tähendab seda, et kasutatavus peaks olema üks süsteemi arendamise prioriteetidest. [12]

Kuna SUS metoodika ei viita konkreetsetele probleemidele, mis süsteemis esinevad, siis tuleb nende probleemide välja selgitamiseks kasutada teisi meetodeid. Lõputöö raames kasutasin „*Cognitive Walkthrough*“ meetodit.

2.3.2 Kõrgetasemeline kasutuslugu

Teiseks meetodiks on koostada kõrgetasemeline kasutuslugu, mis koosneks erinevatest töövoogudest. Selle abil tuleksid välja erinevad olukorrad, millega tuleks arvestada kasutusmugavuse disainimisel. Kasutuslugu tuleks teha koos ärianalüütikute kui ka süsteemianalüütikutega, kes teavad erinevaid tööprotsesse ning oskaksid *brainstorm*-ida erinevad lahendusi kasutusmugavuse parandamiseks. [13] See ei ole siiski kõige efektiivsem lähenemine, sest arvesse ei võeta kasutajate tegelikke eelistusi. Ja tegelik tööprotsess ja vajadused võivad erineda infosüsteemi arendustiimile teadaolevatest vajadustest ja tööprotsessidest.

2.3.3 Cognitive Walkthrough

Kolmandaks meetodiks on „*Cognitive Walkthrough*“. Uuringutes selgub, et kasutades kohapealset kasutatavuse katsetamist ja fookusgruppidega suhtlemist, on võimalik välja selgitada kasulikke nõudeid, mis aitavad süsteemi optimeerida [11]. Käesoleva lõputöö raames kasutati samuti antud meetodikat, millest antakse täpsem ülevaade järgnevas alampeatükis.

See meetod põhineb fookusgrupi omavahelisel arutelul, kus lähenetakse probleemidele kasutajate vaatenurgast. Lõputöö raames toimus RIK-is iganädalane KIS töörühm, kus osales mitu osapoolt: arendustiimi äri- ja süsteemianalüütikud, KIS kasutajad Maakohtust, ringkonnakohtust ja Riigikohtust ning tellijat esindavad nõunikud Justiitsministeeriumist. Koos ekspertkasutajatega vaatasime üle süsteemi toimimise vastavalt tööprotsessidele, kasutajad said tuua välja kõik otsingutega seonduvad probleemid ning ettepanekud. Töörühmas vaadati igat otsingut eraldi ning kõik kasutajad said välja tuua just nende jaoks probleemsed kohad. Enamasti need kattusid. Töörühma eesmärgiks oli välja selgitada probleemid ning ühes koos neile lahendused leida.

See meetod annab hea võimaluse kasutajatega vahetult suhelda ning saada teada kõigi osapoolte mured ja soovid. Lisaks sellele on see kindlasti parem variant, kui näiteks kirja teel oma soovide esitamine, sest kasutajaid on palju ning soovid erinevaid ning arutelu käigus said kasutajad tihti peale iseseisvalt kokkuleppele jõuda.

3 Analüüs

Käesolevas lõputöö kolmandas osas analüüsitakse kohtute infosüsteemi olemasoleva lahendi otsingu funktsionaalsuse kitsaskohti, mis on välja toodud peamiselt ekspertkasutajate poolt. Analüüsi käigus pakutakse välja alternatiivlahendusi probleemide kõrvaldamiseks ja tuuakse välja ekspertkasutajate soovid ning nendega seotud probleemid.

3.1 Lahendite otsingute peamised kitsaskohad

Töörühmades arutati koos ekspertkasutajate ja analüütikutega lahendi otsingute alamotsingute üle: lahendi lihtotsing, lahendi teksti otsing, lahendi märksõnade alusel kuvamine, lahendite märksõnastamine. Paluti kasutajatel kirjeldada mis on peamised murekohad. Kasutajad tõid välja erinevaid probleeme, kuid hoolimata töörühmas osalenud kasutajate erinevatest rollidest KIS infosüsteemis, probleemid siiski enamasti kattusid.

3.1.1 Puuduolevad otsingu sisendparameetrid

Üheks peamiseks murekohaks oli kriteeriumite kitsus. Kasutajad ei saa täna otsida nende parameetrite järgi, mille alusel nad tegelikult otsida tahaksid ja mida tegelikult lahendi dokumendi meta-andmete juurde sisestatakse. Näitena toodi soov otsida Virumaa kohta edasi kaevatud lahendeid, mis oleks jõustunud ning valides sealjuures ka konkreetset perioodi. Lahenditega seotud dokumentidega järgnevasi aga olemasolevas rakenduses realiseeritud ei ole. Teise näitena toodi välja, et hetkel ei ole võimalik näha infosüsteemist, mis on konkreetsest lahendist edasi saanud.

Lisaks sellele ilmnes, et paljud sisendparameetrite väljad ei leiagi hetkel kõiki lahendeid üles, otsing nõ valetab. Osad lahendid leitakse üles ja osad mitte. Kasutajate jaoks on siiski oluline, et leiaks kõik lahendid, muidu kohtute analüütikud ei saa valimit kokku ja analüüsi järeldus on väär. Lihtotsingus olevad detailotsingu parameetreid ei arvestata, sest otsingutulemustes kuvatakse kitsendamata andmeid. Lisaks jõuti järeldusele, et otsingu väljad on kohati dubleerivad, ebaloogiliselt grupeeritud, liigendamata ja üleliigsed (kasutusel mitte olevad väljad) tuleks eemaldada.

Märksõnade alusel kuvamisega seoses ettepanekud puudusid. Kuna ettepanekuid polnud, siis otsustati märksõnade alusel kuvamine ümber tõsta uuele platvormile nii nagu see on vanas, ehk kopeeritakse täpselt sama funktsionaalsus ning sellele rakendatakse KIS3 (kohtute infosüsteemi kolmandas versioon) stiiliraamatut. Kuna arendustiim otsustab, mida on vaja prototüüpida ja mida mitte, siis otsustati, et kuna märksõnastamise funktsionaalsus ja üldine kasutajaliidese paigutus on teada, siis prototüübis märksõnade järgi kuvamise ekraanivormi vaateid realiseerida vaja ei ole. Sellest tulenevalt on see osa ka käesoleva lõputöö edasisest skoobist välja jäetud.

Peamised põhjused uute lahendi otsingu sisendparameetrite lisamiseks on järgmises loetelus välja toodud:

1. Riigikohtu praktikast tulenevalt kohtute praktika kujundamiseks ja kontrollimaks, kas on õigesti ja õigustatult salastatuse märkimine toimunud.
2. Kohtud soovivad otsida lahendeid, mis on mingi kindla alusega lõpetatud. Näiteks kriminaalmenetluse lõpetamise puhul, mis on olnud see kvalifikatsiooniparagrahv, mille alusel lõpetati menetlus.
3. Mõjutatav lahend/kaebus – kohtud soovivad teada, millised nende lahendid on edasikaevatud kõrgemasse astmesse ja mis on tulema kõrgema astme lahendusel.; Kohtud soovivad kohtu praktika/statistika jaoks teha päringuid, millised on edasikaebe korral lahendused. Palju kaebusi rahuldatakse, palju mitte ning selle tulemusel kuidas on mõjutatud eelnevat lahendit.
4. Kohus soovib lahendeid, mis sisaldaks mingi kindla kvalifikatsiooniga sündmust või sündmusi. Otsing oleks krimi- ja väärteomenetlustes. Kohus soovib leida näiteks kõiki lahendeid, mis on seotud varguse või tapmise kvalifikatsiooniga ja jõustunud eelmine aasta.
5. Kulu, nõuded, sanktsioon järgi kohus sooviks otsida erinevatel põhjustel – kohus sooviks leida lahendeid, kus on isikult välja mõistetud mingi kulu/nõue.; Kohus sooviks leida lahendeid, kus isikule on määratud mingi sanktsioon. Nt. vahistamine, vara arest, kinnipidamine, lähenemise keeld, elektrooniline järelevalve, sõltuvusravi, arest, loomapidamise keelt. Ehk leida lahendeid, mis sisaldavad teatud sanktsiooni, mis isikule on määratud. Lisaks osaliselt on see tulnud JUM-i (Justiitsministeeriumi) statistika soovidest. Seda soovitakse statistika ja kohtute praktika uurimiseks ja kujundamiseks kasutada. Töörühmas tõid kohtud välja, et nad sooviks otsida ka nii, et tulemustes oleks ka nõuded/kulu

info. Näiteks summa, mis on riigilõivuks välja mõistetud ja mis summas on neid tagastatud või siis riigituludesse määratud.

6. Kuna sündmuse ja isiku kvaliteet sündmuses saavad olla erinevad, siis kohtul oleks vajadus/soov leida lahendeid selle järgi, mis realselt oli isiku süüdistus mingis lahendis.
7. Kuna tsiviilis ja halduses lahendatakse ET mõistes menetluse sisulisi liigitusi, siis lahenditesse märgitakse neile lahendused. Ja kohtutel oleks soov leida nendele märgitud lahenduste alusel lahendeid. Ühest küljest kohtu praktika uurimiseks ja oma lahendite tegemiseks, teisest küljest kui mõjutatakse kõrgemalt, siis mis oli ühes lahendis lahend ja mis on teises lahendis lahend sellel.
8. Kohtud soovivad otsida lahendeid ka jõustumise kuupäeva järgi ehk mis kuupäeval lahend on jõustunud või mingil kindlal perioodil jõustunud lahendeid.
9. Kohtutel on ka soov leida lahendeid, mis tuleks täna jõustada. See tähendab seda, et nad soovivad leida lahendeid, millel kõikidel isikutel on möödunud edasikaebe tähtaeg ja ei ole esitatud peale kaebust. See vajadus on just tulnud nüüd kaugtöö tulemusena ja digimenetluste osakaalus suurenemisega. Kuna enne oli ka pabertoimikul kirjas, millal viimane edasikaebetähtaeg oli, siis selle järgi vaadati, kas nüüd asi läheb edasi, kui viimane tähtaeg saabus või saab jõustada. Kuid nüüd kuna ollakse kodutööl ja kasutusel on digimenetlused, siis ei ole pabertoimikut või kui on olemas pabertoimik, siis see on kohtumajas ja siis ei näe nad kodus sellelt sinna tehtud märkmeid või mis riulil see on, et millal on viimane edasikaebe tähtaeg ja vajaksid vastavat otsingu tegemise võimalust.

3.1.2 Ettepanekud otsinguvormide optimeerimiseks

Lahendite otsing koosneb täna neljast eraldiseisvast otsingust, kus paljud otsingu sisendparameetrite andmeväljad kattuvad. Kasutajaliidese optimeerimise tulemusena tehti tehnilistest piirangutest lähtuvalt kasutajatele näidiseks prototüübis uute otsinguvormide visuaalid. Peamiseks ettepanekuks sai korduvalt sisendväljad eemaldada, parem väljade grupeerimine ning kahe alamotsingu kokku tõstmine üheks otsinguks.

Esialgne optimeerimise tulemuse plaan oli nelja alamotsingu asemel jätta alles ainult kaks alamotsingut – lahendite lihtotsing ning lahendite märksõnade alusel kuvamine. Eesmärgiks oli tõsta lihtotsing kokku teksti otsinguga ühte vormi ning panna nad eraldi

accordionitesse. See ettepanek sai tehtud asjaolust, et oma olemuselt olid need kaks otsingut väga sarnased ning sisendandmeväljad suuresti kattusid. Analüüsi käigus aga selgus, et lihtotsing ja teksti otsing kasutavad tulemuste saamiseks erinevaid teenuseid. Teksti otsing teostatakse ühest baasist ning lihtotsing teisest baasist. Sellest teadmisest tulenevalt pakuti välja uus alternatiivlahendus – kui ühte otsingut täita, siis teist *accordionit* avada ei saa. Lisaks sellele oleks tulnud lisada topelt „Otsi“ ja „Katkesta“ nupud *accordionite* sisse, et saaks eraldi otsinguid teostada, ühest baasist korraga. Ehk siis kasutajaliides oleks piiranud ühel vormivaatel teatud osa kasutamist, olenevalt kummast baasist sisendparameetrite järgi kasutaja oleks otsima hakanud. Lisaks pakuti teinegi alternatiivlahendus, jätta teksti otsing ja lahendi meta-andmete järgi otsing eraldi vormivaadetele.

Töörühmas vaadati mõlemat lahendust ning arutelu tulemusena eelistasid kasutajad oma tavapärasest töövoogu arvesse võttes lahendi tekstiotsing ning lahendi lihtotsing eraldi vormidele jätta. Arutelu tulemusena selgus, et kasutajad kasutavad kõige rohkem just tekstiotsingut ning seetõttu sai see tõstetud kõige esimeseks otsinguks.

Nii siis jäigi tulemuseks kolm otsingut – lihtotsing, teksti otsing ning märksõnade alusel kuvamine. Lahendite märksõnastamine tõsteti kokku lihtotsinguga, sest andmeväljad kui ka tulemuste andmebaas ehk ET poolt antud teenus kattusid.

Lisaks arutati kasutajatega sisendparameetrite järjekorda. Näiteks vajasisid andmeväljad selgitamist selles osas, kas need peaks olema *multiselect dropdown*-id või mitte, kas peab saama korraga valida mitut menetlusliiki või ainult ühte. Lisandus nõue, et kõik väljad mida saab, tasuks *multiselect*-iks teha. Kõik sellised nõuded ja reeglid läksid ärinõuetesse kirja.

Ka sai välja praakida ebavajalikud andmeväljad, näiteks periood päevades, mida kasutajad ei kasutanud, sest osadele jäi arusaamatuks selle toimimine ning teised olid harjunud tavapärase KIS-is kasutusel oleva kalendrivälja funktsionaalsusega. See sai asendatud kalendri kiirvalikutega, mis annab automaatselt soovitud vahemikud kuupäevade osas. Ettepanek oli kasutada kiirvalikutena: jooksev nädal, jooksev aasta, jooksev kuu, eelmine aasta.

Lahendite lihtotsingu, teksti otsingu ja märksõnastamise pildid KIS2 versioonist asuvad Lisad 2 all – joonised 5-7.

3.1.3 Otsingutulemuste optimeerimine

Praeguses rakenduses kuvatakse lahendite otsingu tulemused kahes erinevas tabelis – tulemused E-toimikust ning tulemused Riigikohtu arhiivist. Riigikohtu lahendite arhiivist otsimine on erilahend, selle jaoks kasutatakse teist teenust. Kasutajad tõid välja, et nad eelistaksid, et tulemused tuleksid samasse tabelisse, sest neil ei ole oluline eristatus, millisest andmebaasist andmed tulevad. Pigem tekitab selline liigendatus andmete hoomamatust. Seetõttu oleks vaja kaotada ka otsinguvormilt lisavalikud, mis võimaldaksid kasutajatel otsida, millisest andmebaasist kasutaja andmeid otsida soovib. Lisaks oleks vaja teha tehniline muudatus selliselt, et vastavalt sisendparameetrite järgi oleks võimalik süsteemil ise tuvastada, kas otsida tuleb ühest, teisest või mõlemast andmebaasist. KIS2-s kuvatakse lahendiga seotud eelnevused, kuid kasutajad sooviksid näha, mis on saanud lahendist edasi ehk näha lahendiga seotud järgnevisi.

KIS2 otsingutulemuste tabeli pilt on leitav Lisad 2 all – joonis 8.

4 Tulemused

Lõputöö kolmandas osas tuuakse välja võimalikud alternatiivlahendused ja lõplikud otsused ning muudatused, mis aitasid lõpliku lahenduse valmimisele kaasa ning mis sidus kogu töö tervikuks. Käesolevas peatükis kirjeldatakse rakendatud otsuste tulemusi.

4.1 Puuduolevad otsingu sisendparameetrid

Kuna puuduolevad sisendparameetrid osutusid üheks suurimaks probleemiks kasutajate silmis, sest leiti, et kõikide andmete järgi, mida saab lahendi kohta täita, võiks saada ka otsida. Selle soovi alusel tehti Exceli tabeli, kuhu pandi vastavusse lahendi dokumendi juurde sisestatavad meta-andmed ning leiti neile vasted väljadega, mille alusel on hetkel võimalik lahendi otsingus otsida. Võrdluse tulemusena selgus, et meta-andmeid, mida lahendi dokumendile KIS-is külge pannakse on meeletult palju, vastavaid sisendparameetrite välju otsinguvormil aga suhteliselt väge. Kuna andmeid on palju ning kõiki parameetreid ei ole mõistlik otsinguvormile lisada, sest siis kannataks kasutusmugavus ning otsinguvorm muutub veel keerulisemaks, siis grupeeriti Exceli tabeli alusel tähtsamad parameetrid gruppidesse.

Tekkis 9 peamist gruppi –

1. Toimingu konfidentsiaalsuse/salastatuse info;
2. Seadustik, mis on määratud aluseks lahendile;
3. Mõjutatava lahendi või kaebuse osa (mõjutatav toiming, alustoiming);
4. Lahend sisaldab sündmust,
5. Kulu;
6. Nõuded;
7. Isiku süüdistus toimingus;
8. Sanktsioonid;
9. Toimingus määratud lahendus menetluse nõudele.

Selleks, et nende gruppidega seotud välju saaks üldse kasutusele võtta, tuli rääkida E-toimiku arendustiimiga. Lahendite otsing kasutab ET poolset teenust LeiaLahendidKis ning see tagastab toiminguMenetleja andmed ehk IsikuKoosnimi ja IsikuObjektID. KIS arendustiimi sooviks oli, et oleks võimalik sisendis kaasa anda ka toimingu menetleja,

sest kasutajad oleksid soovinud otsida lahendeid menetleja järgi. Kuna teenuse muutmine on suhteliselt suur töö, täpsemalt suur arendusmaht arendajale, kui ka andmebaasi spetsialistile, siis soovis ET tiim, et KIS kasutajad prioritseeriksid uued otsingu sisendparameetrid. Prioriteetide nimekirja alusel hakatakse otsingu sisendparameetreid aegamisi teenusesse lisama. Sellest tulenevalt lasti kasutajatel seada vastavad grupid prioriteetjärjekorda, mille tulemusel valmis Tabel 1.

Tabelis 1 on välja toodud töörühma töö tulemusena saadud lahendi otsingu uute sisendparameetrite prioriteetjärjekord.

Tabel 1 Andmeväljade prioriteetid.

Teema	Selgitus	Prioriteet
Toimingu konfidentsiaalsuse/salastatuse info	Info salastatuse kohta	3
Seadustik, mis on määratud aluseks lahendile	Info lahendi aluseks määratud seadustiku kohta	4
Mõjutatav toiming	Mõjutatava lahendi lahendus	1
Alustoiming	Kaebuse lahenduse andmed	8
Lahend sisaldab sündmust	Süüteo sündmuste andmed	5
Kulu, nõuded, sanktsioonid	Seotud kulude andmed	7
Isiku süüdistus toimingus	Info isiku süüdistuse kohta	6
Toimingu määratud lahendus menetluse nõudele	Menetluse nõude, kat, liit	2

Kasutajad seadsid kõige tähtsamaks mõjutatava toimingu – see on madalama astme lahend või siis väärtelise puhul kohtuvälise menetleja lahend, mida nüüd mõjutatakse. Ja mõjutatav toiming ongi sellepärast, et see on toiming, mida see konkreetne lahend mõjutab või kui teistpidi vaadata, siis mis lahend nüüd seda konkreetset lahendit mõjutab. Mõjutamine on jätta muutmata, tühistada osaliselt, tühistada täielikult ja osalise ja täieliku tühistamise korral täpsustus, et mis tehakse. Kas tehakse tühistatud osas uus lahend, saadetak tagasi arutamiseks eelnevale astmele või samale teises koosseisus jne. See on neile oluline kuna sellest nad saavad teada, mis nt. kõrgem aste tegi nende lahendiga, kui maakohu kohtunik vaatab oma lahendit.

Mõjutatavale toimingule järgneb toimingus määratud lahendus menetlus nõudele ning toimingu konfidentsiaalsuse/salastatuse info.

4.2 Otsinguvormide muudatused kasutajaliideses

Vastavalt lõputöö teises osas välja toodud probleemidele ja kolmandas osas tehtud otsustele, teostati lahendi otsingute vormivaadetest järgnevad muudatused.

Nagu analüüsi tulemusel ja töörühmas tehtud otsuste tulemusena eelnevalt mainitud, siis neljast erinevast lahendite otsinguvormist jäi järgi kolm. Kasutajaliideses tõsteti esimeseks lahendi teksti otsing, sest see on kasutajate poolt kõige enam kasutatav.

Otsinguvormil kasutati *accordion*-i tüüpi kasutajaliidese elementi, sest see muudab otsingu sisendparameetrite väljade vaate kompaktsemaks ja seda saab vajadusel sulgeda ühe komplektina, et suunata kasutajate tähelepanu õigel hetkel otsingutulemuste tabelile.

Kõik *dropdown*id, mis võimaldasid alguses ainult ühte valikut teha, on nüüd nõudena kirjas *multiselect dropdown*-ina. Kasutajad soovisid *multiselect dropdown*-i, kuna see laiendab otsingut. Kõik *dropdown*-id, mis sisaldasid endas vähe valikuid, said nüüd kuvatud *checkbox*-idena, seda seetõttu, et siis on kasutajatel kohe kogu valik nähtav ning jääb ära lisakliki tegemine.

Kuupäeva sisendvalikute väljadele lisati kiirvalikud, mille abil saab kiirelt ja mugavalt valida kindlaid ajavahemikke, mida kasutajad kõige enam vajavad. Kõikidel vormiväljadel on arvestatud vastava vormivälja sisendi kõige pikemale vastele või vormivälja *label*-i pikkusega.

Otsinguvälju täites tekivad vastavalt valitud või sisestatud parameetritele otsinguvormi alla *chip*-id, mis võimaldavad kasutajal suhteliselt keerukal otsinguvormil kiirelt näha, milliseid parameetreid on sisestatud. *Chipp*-e saab hõlpsasti eemaldada, mis omakorda eemaldavad need parameetrid ka vormivälja sisendlahtritest. Kuna välju on palju ning *chipp*-e võib palju tekkida, on ärinõudena kirja pandud, et *chipp*-e tohib kuvada ainult neli esimest rida, rohkemate *chipp*-ide jaoks tuleb vajutada lingile "Näita rohkem". Enamasti üle kolme nelja sisendparameetri otsingu tegemisel ei kasutata, kuid aeg-ajalt teostatakse otsing ka paljude parameetrite järgi ja „Näita rohkem“ lahendus aitab ära hoida selle, et otsing, parameetrite loetelu ja otsingutulemuste tabel muudavad lehe liiga pikaks.

Otsingu teostamiseks on nupp "Otsi" ning nupp "Tühjenda väljad" tühjendab kõik täidetud väljad otsinguvormil. Samuti sai ära muudetud nuppude välimus. Nuppude

tähtsus ja järjekord on oluline. Kõige olulisem nupp peab välja nägema vastav, eriti kui kasutada seda tegevusele kutsumiseks. [14] KIS-i *style guide* järgi tähistab sinine värv primaarset nuppu ning valge sekundaarset nuppu.

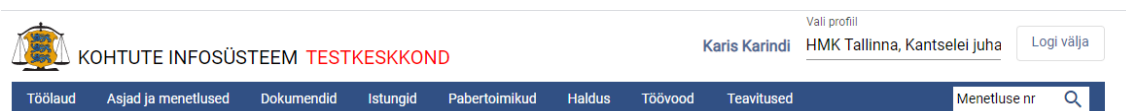
Joonis 1. Nupud enne.

Joonis 2. Nupud pärast.

Lisaks kõigele on lahendi otsingu kõik alamotsingud uuendatud vastavalt KIS3 stiiliraamatule.

Lahendite otsing asus esialgu menüüribal Dokumendid alammenüüs, peale otsingute optimeerimist ning kasutajatega arutamist, jõuti järeldusele, et loogilisem ja mugavam oleks, kui kõik otsingud asuksid peamenüüs ühes kohas. Seetõttu sai loodud menüüribale uus valik nimega „Otsingud“, kuhu alla kuuluvad KIS-is kõik erinevad otsinguvormid (nt menetluse otsing, dokumentide otsing, töövoogude otsing jne), seal hulgas ka lahendite otsing.

Joonis 3. KIS3 peamenüü enne.

Joonis 4. KIS3 peamenüü pärast.

Optimeeritud otsinguvormide pildid on leitavad Lisad 3 all – joonised 9-10.

4.3 Otsingutulemuste tabeli optimeerimise tulemus

Nagu käesoleva töö kolmandas osas kirjeldatud, siis otsingu tulemused kuvatakse KIS2-s kahes eraldi tabelis – E-toimikust leitud lahendid ja Riigikohtu arhviivist leitud lahendid. Kahe tabeli asemel kuvatakse nüüd mõlemast andmebaasist leitud vasted koos ühes tabelis. Tabelis on näidatud ära reanumber, mis on kasutusmugavuse seisukohalt hea tava, sest see aitab ridadel kulgemisel paremini järge pidada. Sellele järgneb number, mis on menetluse või kohtuasja number. Järgmiseks on kuvatud pealkiri. Kui pealkiri on liiga pikk, siis järgnevad sellele kolm punkti ning on lisatud *tooltip*, mis näitab kogu pealkirja siis, kui kursor sinna kohale viia. Peale selle tulevad koostaja ja liik, neile kehtib sama reegel. Kohus veerus kasutatakse kohtute lühendeid, mis on kõikidele kasutajatele teada. Sellele järgneb lahendi koostamise kuupäev ning seisund, koos seisundi kuupäevaga. Viimases veerus on failid. Failid kuvatakse järgmiselt – kui lahendiga on seotud üks fail, siis kuvatakse tabelis koheselt failinimi, mis on link ning mis avab faili veebilehitseja uuel vahelehel. Kui lahendiga seotud faile on rohkem kui üks, siis kuvatakse need *dropdown*-is. Faili nime soovitakse tabelis näha, sest kasutajad on seda aktiivselt kasutanud, et tuvastada kas fail on asjakohane või mitte.

Lahendiga seotud lisategevused on tabeli kõige parem poolsemas servas. Lahendite märksõnastamist kuvatakse *tag*-i ikooniga. *Tag*-i kõrval on väike nooleke, millele vajutades kuvatakse lahendiga seotud järgnevused. Ehk siis otsingutulemuste tabeli iga rida võib olla *accordion* tüüpi element, kui leitud lahendidokumentidel on seoseid teiste lahenditega. Kõik lahendidokumendid, mis on konfidentsiaalsed, nende järgnevust ei saa vaadata. Samuti on vastava rea ees kuvatud tabalukk ning lahendi pealkiri pole nähtav.

Otsingutulemusi kuvatakse vaikimisi ühel lehel 20. Tulemusi saab filtreerida. Tulemusi saab salvestada Exceli faili.

Optimeeritud otsingutulemuste tabeli pilt on nähtav Lisad 3 all – joonis 11.

4.4 Ärinõuded

Lisaks optimeeritud prototüüpidele valmis lõputöö osana ka ärinõuete komplekt, mille osa sisust on välja toodud käesolevas peatükis. Valminud ärinõuded, spetsifikatsioonid ja seotud ärimõisted on leitavad Lisa 4 alt.

Probleemi ja eesmärgi lühikirjeldus

Kasutajal on vajadus otsida lahendeid, mis vastavad erinevatele kriteeriumitele. Otsingu tulemustest saab kasutaja soovitud lahendit avada, lahendiga seotud faile alla laadida, lahendit märksõnastada ning lahendeid Excelisse eksportida.

Üldkirjeldus

Kasutuslugu kirjeldab lahendite lihtotsingu otsinguvormi funktsionaalsust. Lahendite lihtotsingus saab kasutaja otsida lahendeid erinevate parameetrite alusel. Kasutaja otsib konkreetset lahendit, mille andmeid ta soovib vaadata või märksõnastada. Otsingu tulemustes kuvatakse kõik otsingu tingimustele vastavad kohtulahendid, mida kasutajal on õigus näha.

Lahendi otsing on vajalik, et kohtutöötajad saaksid otsida kohtu praktikat, kontrollida, mis on saanud kasutaja ehk kohtuniku poolt tehtud lahendist (nt kas kaevati edasi järgmisesse astmesse või ei), lahendite statistika tegemiseks ning lahendite avalikustamise info saamiseks.

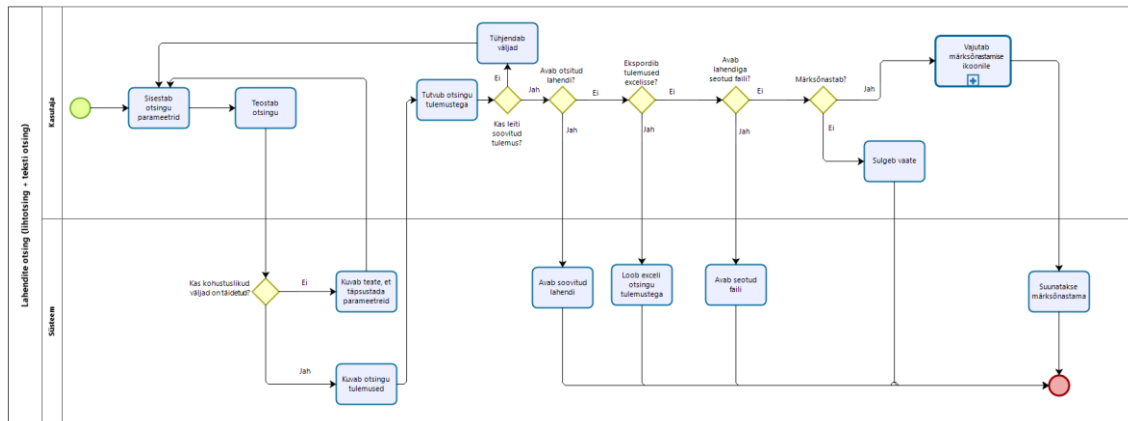
Selgituseks: Lahend on teatud liiki kohtudokument, seega lahendi kuvamist ja sisestamist kirjeldab kohtudokumendi haldamise kasutuslugu (vt. UC-DOK.07), mida laiendab lahendi spetsiifika kirjeldav kasutuslugu UC-LA.01).

Vaadatakse läbi lahendid, mille kohta ei ole veel annotatsiooni ja sellega kaasnevat viidet märksõnale. Samuti saab märksõnu lisada juba märksõnastatud lahenditele. Praegu märksõnastatakse Riigikohtu ja ringkonnakohtute lahendeid, kuid süsteem luuakse nii, et tulevikus on võimalik märksõnastada kõikide kohtuastmete lahendeid.

Märksõnastamise protsessi juhtimiseks saab igale lahendile märkida seose märksõnaga ja märksõnastamise staatuse, mille võimalikud väärtused on „märksõnastamata”,

„märksõnastatud” ja „ei märksõnastata”. Vaikimisi väärtus on „märksõnastamata”, kui lahendile pole veel märksõnastamise staatust määratud.

Äriprotsessi joonis

Joonis 5. Lihtotsingu ja teksti otsingu protsessijoonis.

Eeltingimused

1. Kasutajal on loodud juurdepääs KIS infosüsteemi.
2. Kasutajal peab olema õigus LahendiOtsing ning märksõnastatavate lahendite nimistu kuvamiseks õigus LahenditeMärksõnastamine.

Järeldingimused

1. Kasutajale on kuvatud otsingu tulemusena leitud lahendite nimistu.
2. Kasutaja saab avada nimistus oleva lahendi.
3. Kasutaja saab lahendiga seotud faile alla laadida.
4. Kasutaja saab lahendid Excelisse eksportida.
5. Kasutaja saab lahendeid märksõnastada.

Kasutuslugu

1. **Kasutaja** sisestab otsingu parameetrid ja käivitab otsingu.
2. **Süsteem** teostab otsingu ja kuvab otsingutulemustes välja otsinguparameetritele vastavate lahendite nimistu.
  - 2.1 Kui kasutajal on olemas vajalikud õigused, siis saab kasutaja avada lahendi detailvaadet.

- 2.2 Kasutaja saab otsingutulemused salvestada Excelisse.
  - 2.3 Kasutaja saab lahendiga seotud faile alla laadida.
  - 2.4 Kasutaja saab lahendeid märksõnastada.
3. Kasutusloo lõpp.

5 Kokkuvõte

Käesoleva lõputöö põhieesmärgiks oli teostada praegusele kohtute infosüsteemi lahendite otsingule ärianalüüs ning analüüsida kasutusmugavuse kitsaskohti ning pakkuda välja alternatiivseid lahendusi prototüübi loomise käigus. Eesmärk oli praeguse lahendite otsingu kogu funktsionaalsus optimeerida.

Töö käigus valmis lahendite otsingule kaks eraldiseisvat optimeeritud prototüüpi – lahendite lihtotsing, lahendite teksti otsing. Kõik prototüübid valmisid vastavalt kasutusmugavuse headele tavadele ning ekspertkasutajate soove ning tööprotsesse arvestades.

Lisaks sellele valmis komplekt ärinõudeid, samuti kahele otsinguvormile eraldi. Ärinõuded annavad hea ülevaate süsteemi toimimisest, otsinguvormi nõuetest ning toimingute spetsifikatsioonidest.

Sellise optimeerimistöö jaoks on kindlasti kõige parem meetod „*Cognitive Walkthrough*“, sest selle käigus on võimalik kasutajatelt saada vahetut tagasisidet ning põhjendust nende soovidele.

Kasutatud kirjandus

- [1] Asutusest. Registrate ja Infosüsteemide Keskus [WWW] <https://www.rik.ee/et/asutusest> (04.01.2021)
- [2] Riigi infosüsteemi haldussüsteem [WWW] riha.ee/Infosusteemid/Vaata/kis (22.12.2020)
- [3] E-toimik [WWW] <https://www.rik.ee/et/e-toimik> (03.01.2021)
- [4] Summary of Usability Inspection Methods. Nielsen Norman Group [WWW] <https://www.nngroup.com/articles/summary-of-usability-inspection-methods/> (03.01.2021)
- [5] CM/ECF [WWW] <https://en.wikipedia.org/wiki/CM/ECF> (26.12.2020)
- [6] How to file a case [WWW] <https://pacer.uscourts.gov/file-case/how-file-case> (26.12.2020)
- [7] Electronic filing (CM/ECF) [WWW] <https://www.uscourts.gov/court-records/electronic-filing-cmecf> (26.12.2020)
- [8] e-toimiku võimalused [WWW] <https://etoimik.rik.ee/> (04.01.2021)
- [9] Designing Complex Apps for Specialized Domains [WWW] <https://www.nngroup.com/courses/complex-apps-specialized-domains/> (22.12.2020)
- [10] Complex Application Design: A 5-Layer Framework [WWW] <https://www.nngroup.com/articles/complex-application-design-framework/> (27.12.2020)
- [11] Designing Complex Apps for Specialized Domains. Kate Kaplan [*Online seminar*] (26.12.2020)
- [12] System Usability Score. RIK [WWW] <https://rik.just.sise/system-usability-score-sus> (22.12.2020)
- [13] How to produce better designs for complex apps [WWW] <https://www.invisionapp.com/inside-design/better-designs-for-complex-apps/> (27.12.2020)
- [14] UX tips [WWW] <https://rik.just.sise/aktuaalne/foorum/ux-tips> (22.12.2020)
- [15] Avaliku sektori äriprotsessid. - Protsessianalüüsi käsiraamat. [WWW] https://www.mkm.ee/sites/default/files/protsessianaluusi_kasiraamat.pdf (10.12.2020)

Lisa 1 – Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks¹

Mina, Karis Karindi

1. Annan Tallinna Tehnikaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Kohtute infosüsteemi lahendite otsingu äri- ja kasutusmugavuse analüüs ning prototüüpimine“, mille juhendaja on Inna Švartsman.
  - 1.1. reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil, sh Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogusse lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
  - 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tallinna Tehnikaülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogu kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. Olen teadlik, et käesoleva lihtlitsentsi punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest ning muudest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

22.12.2020

---

¹ Lihtlitsents ei kehti juurdepääsupiirangu kehtivuse ajal vastavalt üliõpilase taotlusele lõputööle juurdepääsupiirangu kehtestamiseks, mis on allkirjastatud teaduskonna dekaani poolt, välja arvatud ülikooli õigus lõputööd reprodutseerida üksnes säilitamise eesmärgil. Kui lõputöö on loonud kaks või enam isikut oma ühise loomingu tegevusega ning lõputöö kaas- või ühisautor(id) ei ole andnud lõputööd kaitsvale üliõpilasele kindlaksmääratud tähtajaks nõusolekut lõputöö reprodutseerimiseks ja avalikustamiseks vastavalt lihtlitsentsi punktidele 1.1. ja 1.2, siis lihtlitsents nimetatud tähtaja jooksul ei kehti.

Lisa 2 – Pildid praegusest lahendite otsingutest

 KOHTUTE INFOSÜSTEEM TESTKESKKOND

Vali profiil
Karis Karindi HMK Tallinna, Kantselei juha

Töölauad Asjad ja menetlused Dokumentid Istungid Pabertoimikud Haldus Töövood Teavitused ¹ Menetluse nr

Lahendite otsing

Andmed lemmikutest Lemmikotsingu vaiek

-
 Otsi ainult E-toimikust
 Otsi ainult Riigikohtu lahendite arhiivist

Kohtuasja / menetluse nr

Menetlusliik

Koostaja

Kohus / kohtumaja / kolleegium

Lahendi kp

Periood päevades

Lahendi liik

Lahendi alaliik

Märksõna

Annotatsioonis sisalduv sõna

Edasikaebus kp

Edasikaevatav

▼ Detailotsing

Lahendi olek

Lahend on avalikustatud

Edasikaevatud lahendid

Sissejuhatuses sisalduv sõna

Põhjenduses sisalduv sõna

Resolutsioonis sisalduv sõna

Asja lahendav lahend

Menetluse pealkiri

Menetlusega seotud isiku eesnimi

Menetlusega seotud isiku perenimi

Menetlusega seotud isiku / asutuse nimetus

Isiku- või registrikood

Kolleegiumi koosseis

Joonis 6. Lihtotsingu praegune versioon

Lahendite otsing

Lihtotsing | Lahendite märksõnade alusel kuvamine | **Lahendi teksti otsing** | Lahendite märksõnastamine

Andmed lemmikutest Lemmikotsingu valik

-
 Otsi ainult E-toimikust
 Otsi ainult Riigikohtu lahendite arhiivist

Dokumendis sisalduv sõna

Menetlusliik

Menetluse liik

Lahendi kp -

Periood päevades

Lahendi liik

Lahendi alaliik *

Lahendi olek *

Kohus / kohtumaja / kolleegium

Kolleegiumi koosseis *

Joonis 7. Teksti otsingu praegune versioon

Lahendite otsing

Lihtotsing | Lahendite märksõnade alusel kuvamine | Lahendi teksti otsing | **Lahendite märksõnastamine**

Andmed lemmikutest Lemmikotsingu valik

-
 Otsi ainult E-toimikust
 Otsi ainult Riigikohtu lahendite arhiivist

Lahendi nr

Menetlusliik

Lahendi koostamise ajavahemik -

Periood päevades

Kohtuaste I aste *
 II aste *
 III aste

Märksõnastatuse valik * Kõik
 Märksõnastatud
 Märksõnastamata

Ainult asja lahendanud lahendid *

Joonis 8. Lahendite märksõnastamise praegune versioon

E-Toimikust leitud

Eksporti exceli faili

Menetluse number ja pealkiri	Koostaja	Lahendi liik	Kohtuüksus	Lahendi kp.	Olek	Lahendi fail	Tegevused
2-20-3974(1) erere	Reigo Kalamets	Määrus	HMK, HMK Tallinna	18.12.2020	Jõustumise ootel (18.12.2020)	▼ Failid (1)	▼ Tegevused
2-20-3946(1) test	Lauri Allmere	Määrus	Tartu Maakohus, TMK Tartu	17.12.2020	Jõustumise ootel (17.12.2020)	▼ Failid (1)	▼ Tegevused
2-20-3946(1) test	Lauri Allmere	Määrus	Tartu Maakohus, TMK Tartu	17.12.2020	Jõustumise ootel (17.12.2020)	▼ Failid (1)	▼ Tegevused
2-20-3972(1) ttre	Richard Teppart	Määrus	Tartu Maakohus, TMK Tartu	17.12.2020	Jõustumise ootel (17.12.2020)	▼ Failid (1)	▼ Tegevused
2-20-3906(1) t	Margit Lauri	Määrus	HMK, HMK Tallinna	16.12.2020	Jõustumise ootel (16.12.2020)	▼ Failid (1)	▼ Tegevused
▶ 2-20-3820(1) test	Viktor Brügel	Määrus / Riigi õigusabi andmise määrus	HMK, HMK Tallinna	14.12.2020	Jõustumise ootel (14.12.2020)	▼ Failid (1)	▼ Tegevused
▶ 2-20-3820(1) test	Viktor Brügel	Kohtuotsus	HMK, HMK Tallinna	14.12.2020	Jõustumise ootel (14.12.2020)	▼ Failid (1)	▼ Tegevused
2-20-3820(3) jjj	Karet Rikko	Määrus / Riigi õigusabi andmise määrus	TLN Ringkonnakohus, TLN RingK Tsiivil	14.12.2020	Jõustumise ootel (14.12.2020)	▼ Failid (1)	▼ Tegevused
2-20-3906(1) t	Marek Einla	Määrus	HMK, HMK Tallinna	11.12.2020	Jõustumise ootel (11.12.2020)	▼ Failid (1)	▼ Tegevused
2-20-3144(1) test	Kis Kohtunik	Määrus / Menetluse võtmise määrus	HMK, HMK Tallinna	09.12.2020	Jõustunud (09.12.2020)	▼ Failid (1)	▼ Tegevused

Kokku: 49 kuvatud (1-10)

← 1 2 3 4 5 →

Joonis 9. Otsingu tulemuste kuvamine praeguses versioonis

Lisa 3 – Pildid uuenenud kasutajaliidesest

The screenshot shows the 'KOHTUTE INFOSÜSTEEM' (aremluskeskkond) search interface. The main search bar contains 'Otsi menüüd'. Below it, the 'Lahendite otsing' section is active, with sub-tabs for 'Teksti otsing', 'Lihtotsing', and 'Lahendite märksõnade alusel kuvamine'. The 'Lahendi andmed' section includes filters for 'Fakti sisaldav sõna' (Loomaaed, põder, karu), 'Menetluslik' (Kriminaalsai), 'Menetluse liik' (Põhiseaduslikkuse järelevalve menetlus), 'Kohus' (Harju Maakohus Tallinna kohtumaja), and 'Koosseisu tunnus'. The 'Lahendi koostamise aeg' section has 'Algus' and 'Lõpp' filters with options for 'Jooksev nädal', 'Jooksev aasta', 'Jooksev kuu', and 'Eelmine aasta'. The 'Lahendi seisund' section has checkboxes for 'Loomisel', 'Jõustumise ootel', 'Jõustunud', 'Osaliselt jõustunud', 'Tühistatud', and 'Asendatud'. The 'Fakti sisaldav sõna' section shows selected filters: Loomaaed, Põder, Karu, HMK Tallinna, Kriminaalsai, Põhiseaduslikkuse järelevalve menetlus, and Turnistaja ütluste deponeerimise protokoll. The 'Näita rehkem' dropdown is set to 'Otsi' and 'Tühjenda väljad'.

Joonis 10. Uuenenud teksti otsing.

Lahendite otsing

[Teksti otsing](#)   [Lihtotsing](#)   [Lahendite märksõnade slussil kuvamine](#)

Lahendi andmed

Kohtuasja / menetluse number

Menetluse pealkiri

Menetluslik
Kriminaalasi

Kohus
Harju Maakohus Tallinna kohtumaja

Koostajate tunnus

Koostaja

Asja lahendanud lahend   Asja mitte lahendanud lahend

Kohtuaste   I aste   II aste   III aste   Märksõnastatuse valik   Märksõnastatud   Märksõnastamata

---

Lahendi koostamise aeg

Alguis X   Jooksev nädal   Jooksev aasta
 Lõpp X   Jooksev kuu   Eelmise aasta

Lahendi liik
Tunnistaja ütluste deponeerimise protokoll

Lahendi slalik

Lahendi seisund

Loomisel   Jõustumise ootel   Jõustunud   Osaliselt jõustunud
 Tühistatud   Asendatud

Alguis X   Jooksev nädal   Jooksev aasta
 Lõpp X   Jooksev kuu   Eelmise aasta

Lahend on avalikustatud

Jah   Ei

Alguis X   Jooksev nädal   Jooksev aasta
 Lõpp X   Jooksev kuu   Eelmise aasta

Edasikaevatud lahendid

Ainult edasikaevatud   Ainult edasikaebamata

Lahendi edasikaebus tähtaeg

Edasikaebuse algus X   Edasikaebuse lõpp X

Menetlusega seotud isik

Füüsiline isik   Juriidiline isik

Eesnimi **Mari** X 0/150
 Perekonnanime **Murakas** X 0/150

Isikukood **48711254716** X   Eesti isikukood   Välisriigi isikukood

Menetluslik: **Kriminaalasi**
 Kohus: **HMK Tallinna**
 Lahendi liik: **Tunnistaja ütluste deponeerimise protokoll**
 Isik: **Mari Murakas**   **48711254716**

Näita rohkem

Joonis 11. Uuenenud lihtotsing.

Otsingu tulemused

Salvesta CSV

Filtreeri otsingutulemustest

Number	Pealkiri	Koostaja	Liik	Kohus	Koostatud ↓	Seisund	Failid	
1.	20730001230	Asja number: 20730001230	M. Maasikas	Määrus / Sundtoomine	VMK Kohtla-Järve	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	failinimi.docx
2.	1-20-3831(1)	Aleksandr Rik süüdistuses KarS § 261 lg 1 järgi ...	J. Pakiraam		PMK Haapsalu	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	Failid: 3
3.	20730001163	Asja number: 20730001230	J. Pakiraam	Määrus / Sundtoomine	PMK Kuresaare	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	failinimi.docx
Lahendit mõjutanud lahendid								×
	Number	Koostaja	Liik	Kohus	Koostatud	Seisund	Failid	
1.	2-20-8200/567	J. Pakiraam, P. Termomeeter, L. Män...	Määrus / Sundtoomine	VMK Kohtla-Järve	25.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	Failid: 3	
2.	2-20-8200/567	J. Pakiraam, P. Termomeeter, L. Män...	Määrus / Sundtoomine	PMK Haapsalu	25.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	asdsaddskasadö...	
4.	1-20-4038(1)	Asja number: 20730001230	J. Pakiraam	Kohtuotsus / Otsuse lõpposa	VMK Kohtla-Järve	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	Failid: 3
5.	20730001163	Siin võib teistaugune pealkiri olla	J. Pakiraam	Määrus / Sundtoomine	VMK Kohtla-Järve	22.08.2020	Jõustimise ootel (11.11.2020)	Failid: 5
6.	20730001201	Asja number: 20730001230	J. Pakiraam	Määrus / Sundtoomine	VMK Kohtla-Järve	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	failinimighüpoigoi...
7.	20730001201	Konfidentsiaalne	-	Kohtuotsus / Otsuse lõpposa	PMK Haapsalu	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	failinimi.docx
8.	20730001230	Asja number: 20730001230	P. Termomeeter	Määrus / Sundtoomine	PMK Haapsalu	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	failinimi.docx
9.	20730001230	Asja number: 20730001230	J. Pakiraam, P. Termomeeter ...	Kohtuotsus / Otsuse lõpposa	PMK Kuresaare	22.08.2020	Tühistatud (23.05.2020)	Failid: 12
10.	20730001230	Konfidentsiaalne	-	Kohtuotsus / Otsuse lõpposa	PMK Kuresaare	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	Failid: 12
999.	20730001230	Konfidentsiaalne	-	Määrus / Sundtoomine	Tin RKK Haldus	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	failinimi.docx
12.	20730001201	Asja number: 20730001230	P. Termomeeter	Määrus / Sundtoomine	PMK Kuresaare	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	failinimi.docx
13.	20730001201	Asja number: 20730001230	P. Termomeeter	Määrus / Sundtoomine	Tin RKK Haldus	22.08.2020	Asendatud (12.05.2020)	failinimi.docx
14.	20730001201	Asja number: 20730001230	J. Pakiraam, P. Termomeeter ...	Määrus / Sundtoomine	Tin RKK Haldus	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	failinimi.docx
15.	20730001201	Asja number: 20730001230	P. Termomeeter	Määrus / Sundtoomine	Tin RKK Haldus	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	failinimi.docx
16.	20730001201	Asja number: 20730001230	P. Termomeeter	Määrus / Sundtoomine	Riigikohus PSJV	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	asdsaskjldsdksaal...
17.	20730001201	Asja number: 20730001230	P. Termomeeter	Määrus / Sundtoomine	Riigikohus Erikogu	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	failinimi.docx
18.	20730001201	Asja number: 20730001230	P. Termomeeter	Kohtuotsus / Otsuse lõpposa	Riigikohus Erikogu	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	failinimi.docx
19.	20730001201	Asja number: 20730001230	P. Termomeeter	Kohtuotsus / Otsuse lõpposa	Riigikohus Erikogu	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	failinimi.docx
20.	20730001201	Asja number: 20730001230	P. Termomeeter	Määrus / Sundtoomine	Riigikohus Erikogu	22.08.2020	Jõustunud (18.05.2020)	failinimi.docx

Näita korraga: 20 Tulemused: 1 - 20/193

Joonis 12. Uuenenud otsingu tulemuste kuvamine.

Lisa 4 – Ärinõuded, spetsifikatsioonid ja ärimõisted

Tabel 2. Lihtotsingu ärinõuded

ID	Kirjeldus	Nõude staatus
KIS-LO-001	Kohtuasja/Menetluse numbri väli on vabateksti väli. Otsitakse lahendit kui kohtudokumenti, mis on tehtud selle numbriga menetlustes (asja number) või menetluses (menetluse number).	KINNITATUD
KIS-LO-002	Menetlusliik on valikmenüü. Lisada saab mitu väärtust.	KINNITATUD
KIS-LO-003	Menetlusliigi valik kuvatakse klassifikaatorist KL-MY.04.	KINNITATUD
KIS-LO-092	Kui valida menetluse liik või lahendi liik, siis kuvatakse lahendi alaliigi valikus ainult eelnevalt valitud liigiga seotud alaliigid. Kui valida menetluse liigiks "tsiviilasi" ja lahendi liigiks "määrus", siis kriminaalasjadega seotud määruste alaliike ei kuvata.	KINNITATUD
KIS-LO-004	Koostaja väljal kuvatakse profiilid, KIS-i kasutajate hulgast, kellel on "Menetleja" tasemel kasutajaprofiil (profiili kehtivus pole oluline). Otsitakse lahendit kui kohtudokumenti, mille koostajaks on valitud isik. Saab valida mitu nime, et saaks otsida kohtukoosseisu järgi. Kui kohus on valitud, siis kuvatakse ainult kohtumajaga seotud menetleja profiilid, kui kohus pole valitud, siis tuleb kuvada menetlejad üle kõikide kohtute. Autocomplete lahendus.	KINNITATUD
KIS-LO-005	Kohus dropdownis tuleb kuvada kohtu nimetused ja sulgudes kohtu lühend. Saab valida mitu kohtuüksust. Kui kasutaja ei vali midagi, siis otsitakse kõigist kohtuüksustest. Chipides ainult kohtu lühendid.	KINNITATUD
KIS-LO-006	Lahendi koostamise alguskuupäeva sisestamisel saab määrata vahemiku alguskuupäeva ja vahemiku lõppkuupäeva. Lahendi koostamise alguskuupäeva saab sisestada käsitsi või kasutades kalendrivalikut. Kuupäevade valimisel tuleb sisestada nii alguskuupäev kui lõppkuupäev. Kuupäeva formaat XX.XX.XXXX. Nt 21.12.2020	KINNITATUD
KIS-LO-007	Lahendi koostamise alguskuupäevade vahemiku pikkus ei tohi olla pikem kui 12 kuud.	KINNITATUD

KIS-LO-008	<p>Lahendi koostamise kuupäevade valiku juures tuleb kuvada kiirvalikud "(Jooksev nädal", "Jooksev kuu", "Jooksev aasta", "Eelmine aasta")</p> <p>jooksev nädal - Nt kui täna on 14.10, siis kuupäevade vahemik on alates selle nädala esmaspäevast 12.10-14.10.2020</p> <p>jooksev kuu - kuupäevade vahemik kuu algusest päringu tegemise päevani. Nt kui täna on 14.10, siis kuupäevade vahemik on 01.10-14.10.2020</p> <p>jooksev aasta - kuupäevade vahemik aasta algusest, päringu tegemise päevani. Nt kui täna on 14.10, siis kuupäevade vahemik on 01.01-14.10.2020.</p> <p>eelmine aasta - päringu tegemise aastale eelnenud täisaasta. Nt kui täna on 14.10, siis kuupäevade vahemik on 01.01-31.12.2019.</p>	KINNITATUD
KIS-LO-009	Lahendi liik on valikmenüü. Lisada saab mitu väärtust.	KINNITATUD
KIS-LO-010	Lahendi liigi valik kuvatakse klassifikaatorist KL-DOK.02.	KINNITATUD
KIS-LO-011	Lahendi alaliigi valimiseks peab olema määratud lahendi liik. Lahendi alaliik on alguses inactive. Autocomplete lahendus. Alaliik läheb aktiivseks, kui lahendi liik on valitud.	KINNITATUD
KIS-LO-012	Lahendi edasikaebus kuupäeva sisestamisel saab määrata vahemiku alguskuupäeva ja vahemiku lõppkuupäeva. Lahendi edasikaebus kuupäeva saab sisestada käsitsi või kasutades kalendrivalikut.	KINNITATUD
KIS-LO-013	Lahendi seisundid kuvatakse checkboxidena. Korraga saab valida mitu väärtust. Sellega koos kuupäeva vahemik ja kiirvalikud.	KINNITATUD
KIS-LO-014	Lahendi seisund on valik klassifikaatorist KL-LA.01.	KINNITATUD
KIS-LO-015	Lahend on avalikustatud - kaks checkboxi "Jah"/"Ei". Sellega koos kuupäeva vahemik ja kiirvalikud. Kui ei ole edasikaevatav, siis ei saa kuupäeva sisestada, kui on edasikaevatav, tuleb kuupäev juurde lisada. Kui ei vali kumbagi, siis otsib mõlemaid.	KINNITATUD
KIS-LO-016	Edasikaevatud lahendid - kaks checkboxi "Ainult edasikaevatud"/"Ainult edasikaebamata".	KINNITATUD

KIS-LO-017	"Asja lahendanud lahend" ja "Asja mitte lahendanud" lahend checkboxid. Kui on valitud "Asja lahendanud lahend", siis näidatakse ainult neid lahendeid, milles on märges "Lõpplahend" (ET-s Toiming.LahenduseLiikKL = „Lõpplahend“).	KINNITATUD
KIS-LO-088	"Asja lahendanud lahend" ja "Asja mitte lahendanud" lahend checkboxide kõrval kuvatakse ? ikoon, mis sisaldab selgitavat infoteksti.	KINNITATUD
KIS-LO-018	Menetluse pealkiri on vabatekstiväli.	KINNITATUD
KIS-LO-019	Menetluse pealkirja väljale sisestatud sõnade alusel otsitakse menetlused, kus on sisestatud sõnad või fraas. Vaikimisi pannakse päringus kaasa sisestatud teksti ees ja lõpus % märk, et tuleks välja ka pealkirjad, kus pealkiri sisaldab osa kasutaja poolt sisestatud teksti. Kui kasutaja lisab % märgid ise rakenduses, siis neid enam taustal päringus juurde ei panda, ehk topelt kaasa ei anta.	KINNITATUD
KIS-LO-020	Koosseisu tunnus valiku määramisel otsitakse kriteeriumile vastavaid lahendeid. Koosseisu tunnuse valikust saab valida ainult ühe valiku korraga.	KINNITATUD
KIS-LO-021	Koosseisu tunnus valikuvariandid kuvatakse klassifikaatorist KL-MY.24.	KINNITATUD
KIS-LO-022	Kohtuastme valikuks on 3 checkboxi - I aste, II aste, III aste. Valida saab ühe või mitu kohtuastet. Vaikimisi on valitud II aste ja III aste.	KINNITATUD
KIS-LO-023	Kohtuastme valikuvariandid kuvatakse klassifikaatorist KL-KH.01.	KINNITATUD
KIS-LO-024	Märksõnastatuse valik: kaks checkboxi - Märksõnastatud ja Märksõnastamata. Kui on valitud Märksõnastatud, siis kuvatakse lahendid, mille märksõnastamise staatus on „märksõnastatud“ või „ei märksõnastata“. Kui on valitud Märksõnastamata (vaikimisi valitud), siis kuvatakse lahendid mille märksõnastamise staatus ei ole „märksõnastatud“ või „ei märksõnastata“. Kui pole kumbagi valitud, siis kuvatakse lahendid, mille märksõnastamise staatus on „märksõnastamata“, „märksõnastatud“ või „ei märksõnastata“.	KINNITATUD

Tabel 3. Seotud isikud

ID	Kirjeldus	Nõude staatus
KIS-LO-025	Menetlusega seotud isikuid saab lisada ainult ühe, saab valida, kas lisada füüsiline või juriidiline isik. Isiku tüübi saab valida radio buttoniga. Vaikimisi on valitud füüsiline isik.	KINNITATUD
KIS-LO-026	Juriidilise isiku lisamisel saab täita juriidilise isiku nimetuse ja registrikoodi. Mõlema täitmine pole kohustuslik.	KINNITATUD
KIS-LO-027	Juriidilise isiku nime otsimisel antakse päringus vaikimisi kaasa % märk sisestatud teksti ees ja lõpus, et leida kõik isikud, kus sisestatud tekst on olemas.	KINNITATUD
KIS-LO-028	Kui on sisestatud juriidilise osalise nimetus või registrikood, siis pole kohus ega menetluse registreerimise alguskp vahemik kohustuslik.	KINNITATUD
KIS-LO-029	Füüsilise isiku lisamisel saab lisada isiku ees-ja perekonnanime ning isikukoodi. Seotud isiku alusel otsingu teostamiseks on vajalik täita vähemalt üks väli.	KINNITATUD
KIS-LO-030	Kui Eesti isikukoodi valik on aktiivne ja kasutaja sisestab lahtrisse vähem numbreid, kui 11 või tähti, siis kuvatakse vormi all punasega veateade: "Sisestage isikukood (11 numbrit)".	KINNITATUD
KIS-LO-031	Kui on sisestatud füüsilise osalise eesnimi + perekonnanimi või isikukood, siis pole kohus ega menetluse registreerimise alguskp vahemik kohustuslik.	KINNITATUD
KIS-LO-032	Sisestatud nime alusel otsitakse menetlusi, kus märgitud isik võib olla kehtiv või lõpetatud osaline.	KINNITATUD
KIS-LO-033	Isikukoodi või registrikoodi märkimisel otsitakse menetlusi, kus kehtival või lõpetatud osalisel on kattuv isiku- või registrikood. Vaikimisi valideeritakse süsteemi poolt, kas sisestatud isikukood vastab Eesti isikukoodile, ehk kontrollitakse, et kasutaja sisestas 11 numbrit. Välisriigi isikukoodi sisestamiseks, tuleb teha linnuke checkboxi "Välisriigi isikukood", mis eemaldab isikukoodi väljalt Eesti isikukoodi valideerimise.	KINNITATUD

KIS-LO-034	<p>Seotud isikud labeli juures kuvatakse ? infoikooni, sinna peale vajutades kuvatakse infotekst:</p> <p>"Selleks, et otsida nime osa, kasutage protsendimärke.</p> <p>Sisestatud: Aleksand%</p> <p>Otsitakse: Aleksandr; Aleksander</p> <p>Sisestatud: %armen</p> <p>Otsitakse: Carmen; Karmen"</p>	KINNITATUD
------------	--	------------

Tabel 4. Otsinguvormi nõuded.

ID	Kirjeldus	Nõude staatus
KIS-LO-053	Kui kasutaja avab otsingu, siis vaikimisi on kõik väljad tühjad.	KINNITATUD
KIS-LO-054	Kui kasutaja sisestab kohtuasja nr või menetluse nr, siis ei ole ükski teine andmeväli kohustuslik.	KINNITATUD
KIS-LO-055	Kui kasutaja sisestab osalise eesnime- ja perekonnanime või isikukoodi või juriidilise isiku nimetuse või registrikoodi, siis ei ole ükski teine andmeväli kohustuslik.	KINNITATUD
KIS-LO-056	Kui kasutaja sisestab ametniku nime, siis peab vaikimisi olema määratud menetluse registreerimise kp kiirvalik "Jooksev aasta". Kasutaja peab saama kuupäevade vahemikku muuta, aga periood ei tohi olla pikem kui 12 kuud.	KINNITATUD
KIS-LO-057	Kui kasutaja valib ükskõik mis muu parameetri, siis peab olema lahendi koostamise kp ka täidetud, ehk nt kui kasutaja sisestab menetluse pealkirja, siis muutub lahendi koostamise kp vahemiku väljad punaseks.	KINNITATUD
KIS-LO-058	Kui kasutaja otsib seisundi järgi, siis peab ta lisaks täitma ka selle juurde käiva kuupäeva vahemiku või lahendi koostamise kp vahemiku, soovi korral mõlemad kuupäevade vahemikud.	KINNITATUD
KIS-LO-059	Kui kasutajal jääb kohustuslik väli täitmata ja ta vajutab nupule "Otsi" tuleb kuvada kasutajale veateade: "Olete otsimas parameetrite järgi, mille puhul on kohustuslik täita lisaks mõni andmeväli. Kohustuslikud väljad on vastavalt märgistatud."	KINNITATUD

ID	Kirjeldus	Nõude staatus
KIS-LO-060	Kui ükski väli pole täidetud, siis on "Otsi" nupp mitteaktiivne.	KINNITATUD
KIS-LO-061	Nupp "Otsi" käivitab otsingu päringu, et leida kasutaja poolt sisestatud otsinguparameetritele vastavad lahendid.	KINNITATUD
KIS-LO-062	Nupp "Tühjenda väljad" tühjendab eelnevalt valitud otsinguparameetrid. Ja taastab otsinguvormi algseisu, ehk kõik väljad muutuvad tühjaks.	KINNITATUD
KIS-LO-063	Kui kasutaja on parameetri ära valinud, tuleb kuvada chipidena valitud parameetrid. Menetluse pealkirja puhul tuleb chipis kuvada esimesed 50 tähemärki seejärel ... ja tooltip, et kuvada kogu pealkiri. Chipe kuvatakse 4 esimest labeli rida, kui kasutaja valis rohkem parameetreid, siis nende nägemiseks on nupp "Näita rohkem", sellele vajutades, kuvatakse ülejäänud chipid.	KINNITATUD
KIS-LO-064	Kui tekib tehniline viga, sest kasutaja otsis nt menetluse pealkirja, mis sisaldas wildcard elemente nt [], siis kuvatakse kasutajale veateade : "Otsing ebaõnnestus" Päringu ID:"	OOTEL
KIS-LO-065	Kui kasutaja sisestab kuupäevade lahtrisse tuleviku kuupäevi või tähti, siis kuvatakse kuupäeva lahtri all punasega veateade tekst: "Kuupäev ei ole korrektne!"	KINNITATUD

Tabel 5. Otsingutulemuste nõuded.

ID	Kirjeldus	Nõude staatus
KIS-LO-089	Kõige esimesena kuvatakse järjekorranumber.	KINNITATUD
KIS-LO-066	Numbri lahtris kuvatakse täispikkuses menetluse number koos kohtuasja numbriga (X-XX-XXXX (N)).	KINNITATUD
KIS-LO-067	Menetluse number on link menetluse detailandmete vaatamiseks. Number kuvatakse lingina, kui kasutajal on õigus menetluse detailandmeid vaadata.	KINNITATUD

KIS-LO-068	Pealkirja lahtris kuvatakse menetluse pealkiri, üle 100 sümboliga pealkirja korral kuvatakse pealkiri kuni antud tähemärkideni ning ülejäänud tekst on asendatud kolme punktiga („...“). Hiirekursoriga pealkirja kohale liikudes kuvatakse tooltip'is terve menetluse pealkiri ja kohtuasja pealkiri.	KINNITATUD
KIS-LO-069	Koostaja väljal kuvatakse lahendi koostajate eesnime initsiaal ja perekonnanimi. Isikud on eraldatud üksteisest komaga.	KINNITATUD
KIS-LO-070	Liigi tulbas kuvatakse menetluse liigi nimetused klassifikaatorist KL-DOK.02	KINNITATUD
KIS-LO-071	Kohus väljal kuvatakse menetlusega seotud kohtumaja. Kohtumaja nimetus kuvatakse lühendina (KIS lokaalne andmestik). Riigikohtu menetluse puhul kuvatakse kohtumaja lühendi taga sulgudes koosseisu tunnus.	KINNITATUD
KIS-LO-072	Koostatud väljal kuvatakse lahendi koostamise aeg.	KINNITATUD
KIS-LO-073	Seisundi väljal kuvatakse lahendi seisund ja seisundi kuupäev.	KINNITATUD
KIS-LO-074	Lahendi fail (lahendi faili nimetus ja link failile). Kui faile on üks, siis kuvatakse lahendi faili nimi lingina. Kui faile on palju, siis kuvatakse tekst → Faile: 3 ja selle järel nooleke, mis avab dropdowni. Failile vajutades avatakse sihtkoht uuel vahelehel.	KINNITATUD
KIS-LO-090	Märksõnastamise ikoonile vajutades, suunatakse uuele vahelehele.	KINNITATUD
KIS-LO-091	Dropdown noolele vajutades kuvatakse lahendi järgnevus.	KINNITATUD

KIS-LO-075	<p>Kui leitud dokumendiga on seotud teisi dokumente (alustoimingud, seotud toimingud, lisatoimingud), siis tuleb otsingutulemustes kuvada ka kõik seotud dokumendid. Iga seotud dokumendi kohta kuvatakse:</p> <p>Menetluse number koos kohtuasja numbriga (link, kust avaneb lahendi detailvaade);</p> <p>Lahendi koostaja</p> <p>Dokumendi liik/alaliik</p> <p>Lahendi kuupäev</p> <p>Lahendi seisund ja kuupäev</p> <p>Lahendiga seotud failid (linkidena)</p> <p>Märksõnastamise ikoon</p>	KINNITATUD
KIS-LO-076	<p>Otsingutulemustes ei kuvata lahendeid, mis on</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. registreeritud konfidentsiaalsesse menetlusse ja kasutajal pole vajalike õigusi selle menetluse vaatamiseks VÕI 2. märgitud konfidentsiaalseks ja kasutaja pole lisatud juurdepääsu õigust omavata isikute hulka VÕI 3. registreeritud kohtuvälisesse menetlusse VÕI 4. registreeritud tuleviku koostamise kuupäeva ja kellaajaga. 	KINNITATUD
KIS-LO-077	<p>Kui on tegemist konfidentsiaalse lahendiga, siis otsingutulemustes järjekorra nr ees kuvatakse punast tabaluku ikooni, lisaks pealkirja asemel punaselt tekst "Konfidentsiaalne".</p>	KINNITATUD
KIS-LO-078	<p>Kui lahend on konfidentsiaalne, siis saab seda vaadata ja muuta ainult isik, kes on juurdepääsuõigustega isikute nimekirjas ning dokumendi loonud kasutaja.</p>	KINNITATUD
KIS-LO-079	<p>Kui asi, millesse lahend kuulub on konfidentsiaalne, siis saab lahendit vaadata ainult isik, kes vastab kasutusloo UC-MY.03 eeltingimuste punktis 3 märgitud tingimustele.</p>	KINNITATUD
KIS-LO-080	<p>Otsingutulemused on vaikimisi järjestatud lahendi koostamise kuupäeva järgi kahanevas järjekorras s.t. uuemad lahendid eespool.</p>	KINNITATUD
KIS-LO-081	<p>Otsingutulemusi saab järjestada lahendi koostamise kuupäeva ja menetluse nr järgi. (Sest need andmed on ET-s olemas samal kujul, nt staatuste puhul on meil KISi vastavused kuvatud. Esitamise viis ei ole esitamise viis vaid edastamise viisi vastavus.)</p>	KINNITATUD

KIS-LO-082	Kui tegemist on konfidentsiaalseks märgitud lahendiga ja kasutajal pole õigust seda lahendit vaadata, siis tuleb kuvada kohtuasja/menetluse nr ilma lingita. Lahendni koostaja asemel kuvada kriips "-".	KINNITATUD
KIS-LO-083	Kohtuasja/menetluse numbri link on aktiivne, kui 1. väljakuulutamise aeg (eiNaitaEnneValjakuulutamiseAega ehk tänane kp või varasem kp) tingimused on täidetud 2. see ei ole konfidentsiaalne lahend või isikule on antud juurdepääsuõigus (list isikutest, kellel on lubatud lahendit näha).	KINNITATUD
KIS-LO-084	Tulemuste filtreerimiseks on filtreeri väli, kuhu saab sisestada teksti, mille järgi otsingutulemusi filtreerida. Filtreerimise väljale sisestatud teksti alusel tuleb otsida üle kõigi ühel lehel kuvatud otsingutulemuste.	KINNITATUD
KIS-LO-085	Otsingutulemusi saab salvestada xlxs faili. Excelisse salvestamisel on piirang, kui otsingutulemusi on üle 1500, siis muutub excelisse salvestamise nupp mitteaktiivseks. Nupu peale liikudes peaks tulema tooltip tekstiga "Päringu tulemusi on liiga palju, täpsustage otsingu parameetreid." <i>Testimise käigus saame üle vaadata, mis see optimaalne päringu tulemuste maht on, kus andmed laetakse normaalse kiirusega ära ja saab faili salvestada.</i>	KINNITATUD
KIS-LO-086	Otsingutulemuste päis peab olema sticky header, et alla poole liikudes, liiguks päis kaasa.	KINNITATUD
KIS-LO-087	Vaikimisi kuvatakse 20 otsingutulemust ühel lehel.	KINNITATUD

NB: PAET-i päring peab tagastama vaid Riigikohtu siirdeandmeid, mitte ET-st ülekantud lahendeid, mis on samuti PAET-is.

ET Spetsifikatsioonid

Lahendite leidmiseks kasutatakse ET teenust **LeiaToimingudJaLisadKIS**, vastavalt kasutaja poolt valitud otsinguparameetritele täidetakse järgmised sisendid:

1. Menetlusliik – ToimingOtsing.Menetlus(MenetlusOtsing).AsjaLiikKL
2. Kohtuasja number – ToimingOtsing.MenetluseNR
3. KOLA number – ToimingOtsing.Menetlus(MenetlusOtsing).KOLANr

4. Kohus – ToimingOtsing.ToimingutMenetlevAsutus (JuriidilineIsikOtsing)[]
lisada JuriidilineIsikOtsing klass, kus on väärtustatud ObjektID.
NB! Kui kasutaja ei valinud ühtegi kohtuüksust, siis antakse sisendisse kõik kohtuüksused.
5. Koostaja –Juhul kui on lisatud vähemalt üks dokumendi koostaja, tuleb lisada iga koostaja kohta kirje kolleksiooni: ToimingOtsing.ToiminguMenetlejad (ToiminguOsalineOtsing) koos järgmiste väärtustega:
  1. ToiminguOsalineOtsing.ToiminguosaliseLiikKL – „Toimingu tegija“ (ObjektID = 20422)
  2. ToiminguOsalineOtsing.IsikuEesnimi - eesnimi
  3. ToiminguOsalineOtsing.IsikuNimi - perenimi
  4. ToiminguOsalineOtsing.IsikuKoosNimi – nimetus
6. Lahendi liik – ToimingOtsing.LiikKL/AlaLiikKL/AlaliigiTapsustus –vastavalt valitud liigile (vt KL-DOK.02)
7. Lahendi koostamise ajavahemik
  1. Algas (ajavahemiku algus) - ToimingOtsing.AlgusKP
  2. Lõpp (ajavahemiku lõpp) - ToimingOtsing.AlgusKPVahemikuLoppKP
8. Lahendi seisund- ToimingOtsing.StaatusKL
9. Kas lahend on avalikustatud – ToimingOtsing.OnAvalikustatud. Kui on valitud „Jah“ siis „True“; „Ei“ - False ja „Kõik“ - NULL
10. Menetluse pealkiri – ToimingOtsing.Menetlus(MenetlusOtsing).Nimetus
NB! Otsitakse ka nimetuses leiduva fraasi järgi
11. Menetlusosaline – lisada
ToimingOtsing.Menetlus(MenetlusOtsing).Osalised(OselineOtsing)[]
kolleksiooni objekt väärtustega
  1. Eesnimi – OsalineOtsing.IsikuEesnimi
NB! Otsitakse ka eesnimes leiduva fraasi järgi
  2. Perekonnanimi/Nimetus – OsalineOtsing.IsikuNimi
NB! Otsitakse ka perekonnanimes/nimetuses leiduva fraasi järgi
  3. Isikukood/Registrikood – OsalineOtsing.IsikuKood
NB! Otsitakse ka isikukoodis/registrikoodis leiduva fraasi järgi
12. Menetluse nõudega seotud parameetrid. Iga kategooria ja liigi kohta sisestatud valik tuleb paarina eraldi olemisse panna ning lisada

ToimingOtsing.Menetlus(MenetlusOtsing).MenetluseSisulineLiigitusOtsing[]
kolleksiooni

1. Menetluse tüüp I –
ToimingOtsing.Menetlus(MenetlusOtsing).MenetlusLiikKL
  2. Menetluse tüüp II –
ToimingOtsing.Menetlus(MenetlusOtsing).MenetlusLiigiAlaLiikKL
  3. Kaebuse/protesti liik -
ToimingOtsing.Menetlus(MenetlusOtsing).MenetluseSisulineLiigitusOtsing.KaebuseProtestiLiikKL
  4. Kategooria - MenetluseSisulineLiigitusOtsing.KategooriaKL
  5. Liik - MenetluseSisulineLiigitusOtsing.SisulineLiigitusKL
13. Asja lahendav lahend (mäрге)– ToimingOtsing.LahenduseLiikKL =
"26722: Lõpplahend"
14. Koosseisu tunnus- ToimingOtsing.KolleegiumiKooseisKL;
15. Kohtuaste - MenetlusOtsing.AsjaStadiumKL – näitab, kaugel asja lahendamine on. Kasutades klassifikaatorite tabelit KL-KH.01, saab sisendisse anda sobivad väärtused
16. Toiming.TyypKL = „Lahend“ antakse teenusele KIS poolt automaatselt ette, sest otsitakse lahendeid
17. Ainult asja lahendunud lahendid – ToimingOtsing.LahenduseLiikKL (lisada uus atribuut DTO klassi). Kui mäрге tehakse, siis antakse teenuse sisendisse klassifikaatori väärtus „Lõpplahend“ ja otsitakse vastava lahenduse liigiga toiminguid.
18. Ainult märksõnastamata lahendid – see info on leitav KIS baasist
19. Lisaks tuleb väärtustada otsingu sisendparameetrid
1. TagastaSeotudToimingud = „true“
  2. ToimingOtsing.LahendiKuulutamiseAegVahemikuLoppKP (päringu teostamise hetke süsteemiaeg)

Väljundparameetrid:

1. Asja ja menetluse nr – ToimingOtsing.MenetluseNR;
2. Menetluse pealkiri – LeiaToimingudJaLisadKis –
ToimingOtsing.Menetlus.Nimetus;

3. Lahendi koostaja nimi – ToimingOtsing.ToiminguMenetlejad[] iga ToiminguOsalineOtsing, kelle ToiminguOsaliseLiikKL on „Toimingu tegija“ (ObjektID = 20422) - ToiminguOsalineOtsing.Koosnimi
4. ToimingOtsing.LiikKL/AlaliikKL/AlaliigiTapsustusKL – dok liik vastavalt KL-DOK.01 ja KL-DOK.02
5. Kohus
  1. ToimingOtsing.MenetlevadAsutused[] (JuriidilineIsikOtsing) – ObjektID alusel leitakse KIS lokaalsest baasist kohtuüksus ja kuvatakse välja selle kohtu nimetus ja allüksuse nimetus;
  2. ToimingOtsing.KolleegiumiKooseisKL – Kolleegiumi koosseis;
6. Lahendi koostamise kuupäev – ToimingOtsing.AlgusKP
7. Lahendi olek – ToimingOtsing.StaatusKL ja ToimingOtsing.StaatusKP
8. Lahendi fail – ToimingOtsing.Pohifail(FailOtsing) ja ToimingOtsing.Failid(FailOtsing)[].
9. Seotud dokumendid – ToimingOtsing.SeotudToimingud (ToimingOtsing) ning sealt samade atribuutide järgi, mis eelkirjeldatud nimistu.
10. Kohtu lühend - leitav koostaja (toiminguosaline liigiga „Toimingu tegija“ s.t. ToimingOtsing.ToiminguOsalised(ToiminguOsalineOtsing(OselineOtsing)).ToiminguOsaliseLiikKL = „Toimingu tegija“) struktuuriüksuse kaudu, mis saadakse positsioonilt ToiminguOsalised(ToiminguOsalineOtsing(OselineOtsing)).Organisatsiooniyksus(JuriidilineIsikOtsing). Lühend leitakse KIS lokaalsest andmebaasist täispika kohtuüksuse nime järgi.
11. Lahendi liik – ToimingOtsing.LiikKL + ToimingOtsing.AlaLiikKL
12. Menetlev kohtuametnik – info leitav KIS2 lokaalsest andmebaasist.
13. Lahendi märksõnastamise staatus – ToimingOtsing.MärksõnaStaatusKL

RK Lahendi otsing

RK lahendite otsimiseks kasutatakse teenust **LeiaLahendidERT**, vastavalt kasutaja poolt valitud otsinguparameetritele täidetakse järgmised sisendid:

1. ToimingOtsing
  1. ToimingOtsing.LahendiKuulutamisAeg – Lahendi kp

2. ToimingOtsing.LahendiKuulutamiseAegVahemikuLoppKP – Lahendi Kp (kuni)
3. ToimingOtsing.LiikKL[] – Lahendi liik
4. ToimingOtsing.Menetlus
  1. MenetlusOtsing.MenetluseNR – Kohtuasja / menetluse nr
  2. MenetlusOtsing.MenetlusLiikKL[] – Menetluse Tüüp
  3. MenetlusOtsing.Kohtuasi
    1. KohtuAsjaOtsing.LiikKL[] – Menetlusliik
5. ToimingOtsing.ToiminguEsitajaAsutus[]
  1. JuriidilineIsikOtsing.ObjektID – Kohus/kohtumaja/kolleegium
6. ToimingOtsing.SisulisedLahendused[]
  1. MenetluseSisulineLiigitusOtsing.KategooriaKL – Menetluse nõude kategooria
  2. MenetluseSisulineLiigitusOtsing.SisulineLiigitusKL – Menetluse nõude liik
2. OtsinguMeta
  1. PageSize
  2. PageNum
  3. SorditavadValjad

Väljundparameetrid:

1. Asja ja menetluse nr – ToimingOtsing.MenetluseNR;
2. Menetluse pealkiri – LeiaToimingudJaLisadKis – ToimingOtsing.Menetlus.Nimetus;
3. Lahendi koostaja nimi – ToimingOtsing.ToiminguMenetlejad[] iga ToiminguOsalineOtsing, kelle ToiminguOsaliseLiikKL on „Toimingu tegija“ (ObjektID = 20422) - ToiminguOsalineOtsing.Koosnimi
4. ToimingOtsing.LiikKL/AlaliikKL/AlaliigiTapsustusKL – dok liik vastavalt KL-DOK.01 ja KL-DOK.02
5. Kohus
  1. ToimingOtsing.MenetlevadAsutused[](JuriidilineIsikOtsing) – ObjektID alusel leitakse KIS lokaalsest baasist kohtuüksus ja kuvatakse välja selle kohtu nimetus ja allüksuse nimetus;

2. ToimingOtsing.KolleegiumiKooseisKL – Kolleegiumi koosseis;
6. Lahendi koostamisekuupäev – ToimingOtsing.AlgusKP
7. Lahendi seisund – ToimingOtsing.StaatusKL ja ToimingOtsing.StaatusKP
8. Lahendi fail – ToimingOtsing.Pohifail(FailOtsing) ja ToimingOtsing.Failid(FailOtsing)[].
9. Seotud dokumendid – ToimingOtsing.SeotudToimingud (ToimingOtsing) ning sealt samade atribuutide järgi, mis eelkirjeldatud nimistu.
10. Kohtu lühend - leitav koostaja (toiminguosaline liigiga „Toimingu tegija“ s.t. ToimingOtsing.ToiminguOsaliised(ToiminguOsaliineOtsing(OsaliineOtsing)).ToiminguOsaliiseLiikKL =„Toimingu tegija“) struktuuriüksuse kaudu, mis saadakse positsioonilt ToiminguOsaliised(ToiminguOsaliineOtsing(OsaliineOtsing)).Organisatsiooniyksus(JuriidilineIsikOtsing). Lühend leitakse KIS lokaalsest andmebaasist täispika kohtuüksuse nime järgi.
11. Lahendi liik – ToimingOtsing.LiikKL + ToimingOtsing.AlaLiikKL
12. Menetlev kohtuametnik – info leitav KIS2 lokaalsest andmebaasist.
13. Lahendi märksõnastamise staatus – ToimingOtsing.MärksõnaStaatusKL

Märksõnastatavate lahendite nimistu lugemine PAET-ist

LeiaLahendidERT KIS2 vajalikud sisendid

1. Kohtuaste – RKIS otsing tehakse ainult siis, kui kohtuastmes on valitud III aste
2. Menetlusliik – KohtuAsjaOtsing>LiikKL
3. Ainult asja lahendatud lahendid – Pole võimalik kindlaks teha, RKIS tagastab lahendid, mis on avalikustatud.
4. Märksõnastatuse valik – RKIS lahendid on kõik „Märksõnastatud“, seega kui valitakse märksõnastamata, siis lahendeid RKIS-t ei otsita.
5. Lahendi kuupäev (ajavahemiku algus) - ToimngOtsing.AlgusKP
6. Lahendi kuupäev (ajavahemiku lõpp) - Lahendi nr

LeiaLahendidERT KIS2 vajalikud väljundid:

1. Kohus/kohtumaja/kolleegium – RKIS puhul „Riigikohus“
2. Asja ja menetluse nr – KohtuasiOtsing>AsjaNR

3. Lahendi liik – ToimingOtsing>LiikKL
4. Lahendi KP – ToimingOtsing>LahendiKuulutamisAeg
5. Koostaja -
ToimingOtsing>ToiminguEsitaja>ToiminguOsalineOtsing>Isikukoosnimi(Eesni
me esimene täht + „,“ + nimi pärast esimest tühikut
6. Lahendi märksõnastamise staatus – Kui tagastatakse rohkem kui 0:
ToimingOtsing>Annotatsioonid>MarksonadObjektID ?
„Märksõnastatud“:“Märksõnastamata“

PAET-is olevatest lahenditest RKIS lahendite eristamine on kirjeldatud analüüsis UC-LA.02.14.

Tabel 6. Seotud ärimõisted

Ärimõiste	Sisukirjeldus
Juriidiline isik	KIS-ARI-MOIST-70 Juriidiline isik on eesmärgistatud organisatsioon, millele õiguskord omistab õigusvõime. Selleks on seadusandja seadustega andnud inimeste kogumile õigussubjektsuse. Juriidiline isik on kas eraõiguslik või avalik-õiguslik.
Füüsiline isik	KIS-ARI-MOIST-71 Füüsiline isik on inimene õigussubjektina. Füüsilise isiku õigusvõime on võime omada tsiviilõigusi ja kanda tsiviilkohustusi. Igal inimesel on ühetaoline ja piiramatu õigusvõime. Õigusvõime algab inimese elusalt sündimisega ja lõpeb surmaga. Füüsilise isiku teovõime on võime teha kehtivaid tehinguid. Eestis on täielik teovõime 18-aastaseks saanud isikul (täisealisel). Ning piiratud teovõime on alla 18-aastasel isikul (alaealisel) ja isikul, kes vaimuhaiguse, nõrgamõistuslikkuse või muu psüühikahäire tõttu kestvalt ei suuda oma tegudest aru saada või neid juhtida.
Kolleegium	KIS-ARI-MOIST-16 Administratiivne organ, mille liikmed otsustavad ühiselt arutatavaid asju. kohtutes on kolleegiumid, mis arutavad teatud liiki kohtuasju.
Menetlusliik	KIS-ARI-MOIST-65 Menetluse liik defineerib ära, mis liiki asjaga on tegu (ET mõistes kohtuasja liik), täpsemalt erinevad menetlusliigid toodud tabelis menetlusliik.

Kohtuüksus	KIS-ARI-MOIST-13 Tehniline mõiste, mis koondab kokku kõik kohtumajad ja nende kolleegiumid.
Kohtumaja	KIS-ARI-MOIST-15 Füüsiline asukoht, kus lahendatakse eri liiki menetlusi kohtutöötajate poolt.
Menetluse number	KIS-ARI-MOIST-35 Menetluse number koosneb kohtuasja numbrist ja järjekorranumbrist mitmenda menetlusega on tegu antud kohtuasjas.
Menetlus	KIS-ARI-MOIST-47 Menetlus või ka kohtumenetluse luuakse kui isik pöördub kohtusse mingis õiguslikus küsimuses või soovib mingit otsust, mis tema suhtes vaidlustada. Kui isikule ei sobi kohtu poolt tehtud lahend siis ta saab kaevata kõrgema astme kohtusse sel juhul on kohtuasjas juba kaks menetlust. Kui isik jääb esimese menetluse otsusega rahule siis kohtuasjas on üks menetlus.
Kohtuasja number	KIS-ARI-MOIST-34 Kohtuasja number koosneb kolmes järgust, mis on teineteisest eraldatud sidekriipsuga. Esimene järk on ühe kohaline number, mis defineerib, mis liiki menetlusega on tegu (1 - kriminaalasi, 2 - tsiviilasi, 3 - haldusasi, 4 - väärteoasi ja 5 - PSJV asi). Teine järk on kahekohaline number, mis defineerib, mis aastal on alustatud kohtuasja. Kolmas järk näitab menetluse järjekorra numbrit. Ühe kohtueelse või kohtuvälise menetlusega võib olla seotud mitu kohtuasja.
Menetluse pealkiri	KIS-ARI-MOIST-42 Menetlusele automaatselt genereeritud või kasutaja poolt lisatud pealkiri menetluse loomisel või menetluse andmete muutmisel.
Menetluse staadium	KIS-ARI-MOIST-39 Näitab ära, mis staadiumis menetlus hetkel on (ET mõistes menetluse seisund).
Kohtulahend	KIS-ARI-MOIST-23 Kohtu otsustus, mis on tehtud asja lahendamiseks või menetlusosalise toimingu või taotluse peale. KISis kohtudokumendid liikidega: kohtuotsus, kohtuotsuse resolutiivosa, kohtuotsuse lõpposa, kohtumäärus, eriarvamus ja konkureeriv arvamus. Tehniliselt on kohtulahend kohtudokument tüüpi toiming.

<p>Tsiviilmenetlus</p>	<p>KIS-ARI-MOIST-28 Tsiviilasi on eraõigussuhtest tulenev kohtuasi. Tsiviilvaidluste ring on suur ning sinna alla kuuluvad erinevatest lepingutest ja võlasuhetest tulenevad vaidlused, perekonna- ja pärimisasjad, asjaõigust puudutavad vaidlused, äri- ja mittetulundusühingute tegevuse ja juhtimise küsimused, pankrotiasjad ning tööõiguse küsimused.</p> <p>Tsiviilasjade menetlustoimingud tehakse toimingu tegemise ajal kehtiva seaduse järgi.</p> <p>Tsiviilasjade menetlemist reguleerib tsiviilkohtumenetluse seadustik (TsMS).</p>
<p>Haldusmenetlus</p>	<p>KIS-ARI-MOIST-29 Haldusmenetlus on haldusorgani tegevus haldusakti või määruse andmisel, halduslepingu sõlmimisel või toimingu sooritamisel. Haldusmenetluse peamine eesmärk on kodanike kaitse riigi omavoli eest, mille tõttu on haldusmenetlus vaid see osa riigi tegevusest, mis riigi kodanikke reaalselt puudutab.</p> <p>Haldusmenetlus on näiteks avaliku teenistuse raames antavad käskkirjad ametnike teenistusse võtmisest või nende palkade määramisest, kuid haldusmenetluseks ei saa lugeda asutustesisest asjaajamist ehk ülemuste käske alluvatele.</p>
<p>Kriminaalmenetlus</p>	<p>KIS-ARI-MOIST-30 Kriminaalkohtumenetluses vaadatakse läbi kriminaalasi. Kriminaalasia pooled on prokuratuur, süüdistatav ja tema kaitsja ning kannatanu, tsiviilkostja ja kolmas isik.</p> <p>Kriminaalmenetlus algab kuriteo asjaolude ilmnemisega. Sellisel juhul on uurimisasutus ja prokuratuur kohustatud toimetama kriminaalmenetlust, välja arvatud siis, kui esinevad kriminaalmenetlust välistavad asjaolud.</p> <p>Pärast kriminaalmenetluse algatamist algab eelmenetluse etapp. Kohtueelse menetluse eesmärk on koguda tõendusteavet ja luua muud tingimused kohtumenetluseks. Selles menetlusstaadiumis luuakse alus süüdistusakti koostamisele. Eelmenetlust korraldatakse prokuratuuri juhtimisel. Eelmenetluse uurimistoimingud on näiteks ülekuulamine, vastastamine, ütluste seostamine olustikuga, äratundmiseks esitamine, vaatlus, läbiotsimine ja uurimiseksperiment. Kohtueelses menetluses otsustatakse, kas jätkatakse kriminaalmenetlust üldkorras või kasutada mõnda lihtmenetluse vormi.</p> <p>Põhimenetluse staadium algab kohtule süüdistusakti esitamisega. Karistuse määramise õigus on kriminaalmenetluse puhul üksnes kohtul.</p>

Väärteomenetlus	KIS-ARI-MOIST-31 Väärteomenetlus on menetlus väärteoasja lahendamiseks. Väärteomenetluses sätestatakse kriminaalmenetluse sätteid, võttes arvesse väärteomenetluse erisusi. Erinevalt kriminaalmenetlusest võib väärteomenetluse puhul karistuse määrata ka kohtuväline menetleja. Kohtuvälised menetlejad võivad olla näiteks Politsei- ja Piirivalveamet, Keskkriminaalpolitsei, Julgestuspolitsei, Kaitsepolitsei, valla- või linnavalitsus, Veeteede Amet, Maksu- ja Tolliamet, Päästeamet, Keskkonnainspeksioon, Sise- ja Justiitsministeerium jt.
Põhiseaduslikkuse järelevalve menetlus	KIS-ARI-MOIST-55 Menetluse liik, mida menetletakse ainult Riigikohtus. Põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse korral kontrollib ja arutab Riigikohus, kas seadused, määrused ja muud õigustloovad aktid on põhiseaduse ja seadusega kooskõlas.
Edasikaebamise tähtaeg	KIS-ARI-MOIST-18 Menetlusseadustikega ette nähtud tähtaeg kohtulahendi vaidlustamiseks.
Kohtulahendi annotatsioon	KIS-ARI-MOIST-84 Annotatsioonid sisaldavad kohtupraktika keskseid seisukohti, eelkõige õiguslike küsimuste tõlgendusi.
Kohtulahendi märksõna	KIS-ARI-MOIST-85 Riigikohtu loodud märksõnastik. Märksõnad viitavad seadustele ja seadustikele, mis lisatakse kohtulahenditele, et nende alusel oleks võimalik kiirelt leida kohtupraktikat ja soovitud lahendeid.
E-Toimik	KIS-ARI-MOIST-86 E-Toimiku süsteem võimaldab andmevahetust erinevate õiguskaitseasutuste ja kodanike vahel. Süsteem koosneb kesksest andmebaasist ja paljudest liidestunud infosüsteemidest nt Kohtute Infosüsteem, Kriminaalmenetlusregister, Avalik E-Toimik jne.
PAET	KIS-ARI-MOIST-87 Päril avalik E-Toimik infosüsteem on E-Toimiku üks osa. PAET-is on avalikustatud lahendid, mis on indekseeritud.

Tabel 7. Teksti otsingu ärinõuded

ID	Kirjeldus	Nõude staatus
KIS-LTO-001	Failis sisalduv sõna on vabateksti väli. Lisada saab mitu sõna neid komaga eraldades.	KINNITATUD
KIS-LTO-002	<p>Failis sisalduva sõna labeli juures kuvatakse ? infoikooni, sinna peale vajutades kuvatakse vihjena lahendi sisust otsingul kasutatavate metamärkide ja operaatorite infotekst:</p> <p>Metamärkide kasutamine: ? – asendab sõnas ühte sümbolit (tähemärki, numbrit vms). * - asendab sõnas mitut sümbolit (sõnaosa, numbreid vms).</p> <p>Operaatorite kasutamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Operaatoreid kasutamata kuvatakse lahendid, mis sisaldavad otsingusse märgitud fraasi. • Lisades kahe sõna vahele operaatori „and“ või „&“ - kuvatakse neid lahendeid, mis sisaldavad mõlemat sõna. • Lisades kahe sõna vahele operaatori „or“ või „ “ - kuvatakse neid lahendeid, mis sisaldavad ühte neist sõnadest. • Lisades kahe sõna vahele operaatori „not“ või „~“ - kuvatakse neid lahendeid, mis sisaldavad esimest sõna, aga mitte teist sõna. <p>ET-st saab otsida metamärkide ? ja * ning operaatorite „and“ või „&“, „or“ või „ “, „not“ või „~“. PAET-is kasutatakse samu metamärke ja operaatoreid, aga sellise erinevusega, et eituse asemel kasutatakse „not“ või „~“ asemel sümbolit ! (süsteemselt muudame päringusse kaasa antavat vabateksti).</p>	KINNITATUD
KIS-LTO-003	Menetlusliik on valikmenüü. Lisada saab mitu väärtust.	KINNITATUD
KIS-LTO-004	Menetlusliigi valik kuvatakse klassifikaatorist KL-MY.04.	KINNITATUD
KIS-LTO-005	Kui valida menetluse liik või lahendi liik, siis kuvatakse lahendi alaliigi valikus ainult eelnevalt valitud liigiga seotud alaliigid. Kui valida menetluse liigiks "tsiviilasi" ja lahendi liigiks "määrus", siis kriminaalasjadega seotud määruste alaliike ei kuvata.	KINNITATUD

KIS-LTO-006	Lahendi koostamise alguskuupäeva sisestamisel saab määrata vahemiku alguskuupäeva ja vahemiku lõppkuupäeva. Lahendi koostamise alguskuupäeva saab sisestada käsitsi või kasutades kalendrivalikut. Kuupäevade valimisel tuleb sisestada nii alguskuupäev kui lõppkuupäev. Kuupäeva formaat XX.XX.XXXX. Nt 21.12.2020	KINNITATUD
KIS-LTO-007	Lahendi koostamise kuupäevade valiku juures tuleb kuvada kiirvalikud "(Jooksev nädal", "Jooksev kuu", "Jooksev aasta", "Eelmine aasta") jooksev nädal - Nt kui täna on 14.10, siis kuupäevade vahemik on alates selle nädala esmaspäevast 12.10-14.10.2020 jooksev kuu - kuupäevade vahemik kuu algusest päringu tegemise päevani. Nt kui täna on 14.10, siis kuupäevade vahemik on 01.10-14.10.2020 jooksev aasta - kuupäevade vahemik aasta algusest, päringu tegemise päevani. Nt kui täna on 14.10, siis kuupäevade vahemik on 01.01-14.10.2020. eelmine aasta - päringu tegemise aastale eelnenud täisaasta. Nt kui täna on 14.10, siis kuupäevade vahemik on 01.01-31.12.2019.	KINNITATUD
KIS-LTO-008	Lahendi koostamise alguskuupäevade vahemiku pikkus ei tohi olla pikem kui 12 kuud.	KINNITATUD
KIS-LTO-009	Menetluse liik on valikmenüü. Lisada saab mitu väärtust.	KINNITATUD
KIS-LTO-010	Menetluse liigi valik kuvatakse klassifikaatorist KL-MY.05.	KINNITATUD
KIS-LTO-011	Lahendi liik on valikmenüü. Lisada saab mitu väärtust.	KINNITATUD
KIS-LTO-012	Lahendi liigi valik kuvatakse klassifikaatorist KL-DOK.02.	KINNITATUD
KIS-LTO-013	Lahendi alaliigi valimiseks peab olema määratud lahendi liik. Lahendi alaliik on alguses inactive. Autocomplete lahendus. Alaliik läheb aktiivseks, kui lahendi liik on valitud.	KINNITATUD
KIS-LTO-014	Lahendi seisund on valik klassifikaatorist KL-LA.01.	KINNITATUD
KIS-LTO-015	Lahendi seisundid kuvatakse checkboxidena. Korruga saab valida mitu väärtust. Sellega koos kuupäeva vahemik ja kiirvalikud.	KINNITATUD

KIS-LTO-016	Kohus dropdownis tuleb kuvada kohtu nimetused ja sulgudes kohtu lühend. Saab valida mitu kohtuüksust. Kui kasutaja ei vali midagi, siis otsitakse kõigist kohtuüksustest. Chipides ainult kohtu lühendid.	KINNITATUD
KIS-LTO-017	Koosseisu tunnus valiku määramisel otsitakse kriteeriumile vastavaid lahendeid. Koosseisu tunnuse valikust saab valida ainult ühe valiku korraga.	KINNITATUD
KIS-LTO-018	Koosseisu tunnus valikuvariandid kuvatakse klassifikaatorist KL-MY.24.	KINNITATUD

ET Spetsifikatsioonid

Täistekstiotsingu puhul kasutatakse ET teenust **LeiaLahendidKis**, vastavalt kasutaja poolt valitud otsinguparameetritele täidetakse järgmised sisendid:

1. Failis sisalduv sõna – ToimingOtsing.Vabatekst
2. Menetlusliik – ToimingOtsing.Menetlus.AsjaLiikKL
3. Menetluse liik – ToimingOtsing.Menetlus.TyypKL[]
4. Menetluse tüüp – ToimingOtsing.MenetlusLiikKL
5. Lahendi kp (algus)– ToimingOtsing.AlgusKP & ToimingOtsing.LahendiKuulutamiseAeg
6. Lahendi kp (piirangu lõpp) – ToimingOtsing.AlgusKPVahemikuLoppKP
7. Lahendi liik – ToimingOtsing.LiikKL
8. Lahendi alaliik – ToimingOtsing.AlaliikKL
9. Lahendi seisund – ToimingOtsing.StaatusKL
10. Kohus – ToimingOtsing.Menetlus.MenetlevadAsutused
NB! Kui kasutaja ei valinud ühtegi kohtuüksust, siis antakse sisendisse kõik kohtuüksused.
11. Koosseisu tunnus - ToimingOtsing.KolleegiumiKoosseisKL;
12. Lisaks tuleb väärtustada otsingu sisendparameetrid
  1. ToimingOtsing.LahendiKuulutamiseAegVahemikuLoppKP (päringu teostamise hetke süsteemiaeg)

Väljundparameetrid:

1. Asja ja menetluse nr – ToimingOtsing.MenetluseNR;
2. Menetluse pealkiri – LeiaToimingudJaLisadKis – ToimingOtsing.Menetlus.Nimetus;
3. Lahendi koostaja nimi – ToimingOtsing.ToiminguMenetlejad[] iga ToiminguOsalineOtsing, kelle ToiminguOsaliseLiikKL on „Toimingu tegija“ (ObjektID = 20422) - ToiminguOsalineOtsing.Koosnimi
4. ToimingOtsing.LiikKL/AlaliikKL/AlaliigiTapsustusKL – dok liik vastavalt KL-DOK.01 ja KL-DOK.02
5. Kohus
  1. ToimingOtsing.MenetlevadAsutused[(JuriidilineIsikOtsing) – ObjektID alusel leitakse KIS lokaalsest baasist kohtuüksus ja kuvatakse välja selle kohtu nimetus ja allüksuse nimetus;
  2. ToimingOtsing.KolleegiumiKooseisKL – Koosseisu tunnus;
6. Lahendi koostamise kuupäev – ToimingOtsing.AlgusKP
7. Lahendi seisund – ToimingOtsing.StaatusKL ja ToimingOtsing.StaatusKP
8. Lahendi fail – ToimingOtsing.Pohifail(FailOtsing) ja ToimingOtsing.Failid(FailOtsing)[].
9. Seotud dokumendid – ToimingOtsing.SeotudToimingud (ToimingOtsing) ning sealt samade atribuutide järgi, mis eelkirjeldatud nimistu.
10. Kohtu lühend - leitav koostaja (toiminguosaline liigiga „Toimingu tegija“ s.t. ToimingOtsing.ToiminguOsalised(ToiminguOsalineOtsing(OsalineOtsing)).ToiminguosaliseLiikKL = „Toimingu tegija“) struktuuriüksuse kaudu, mis saadakse positsioonilt ToiminguOsalised(ToiminguOsalineOtsing(OsalineOtsing)).Organisatsiooniüksus(JuriidilineIsikOtsing). Lühend leitakse KIS lokaalsest andmebaasist täispika kohtuüksuse nime järgi.
11. Lahendi liik – ToimingOtsing.LiikKL + ToimingOtsing.AlaLiikKL
12. Menetlev kohtuametnik – info leitav KIS2 lokaalsest andmebaasist.
13. Lahendi märksõnastamise staatus – ToimingOtsing.MärksõnaStaatusKL

Metamärkide kasutamine vabateksti välja täitmisel:

1. ET ja PAET

1. ? – asendab sõnas ühte sümbolit (tähemärki, numbrit vm).
2. * - asendab sõnas sümboleid (sõnaosa, numbreid vm).
3. „AND“, & - kuvatakse neid lahendid, mis sisaldavad mõlemat sõna
4. „OR“, | - kuvatakse neid lahendeid, mis sisaldavad ühte neist sõnadest.

2. ET

1. „NOT“, ~ - kuvatakse neid lahendeid, mis sisaldavad esimest sõna aga mitte teist sõna

3. PAET

1. „NOT“, ! - kuvatakse neid lahendeid, mis sisaldavad esimest sõna aga mitte teist sõna

NB! KIS2 rakenduses laseme kasutajal sisestada ET teenuse metamärke ning rakendus tõlgib vajalikud metamärgid teenuse jaoks ümber.